

Криворізьке комсомольське підпілля

**ПРО НАШИХ
МОЛОДОГВАРДІЙЦІВ**

10-11 стор.

Криворожане в Афганістані

**ШУРАВИ
ЗА РЕЧКОЙ ПЯНДЖ**

12-13 стр.

Будет и книга

**ТАЕЖНЫЕ РАССКАЗЫ
ТАИСИИ МАНТУЛЕНКО**

15 стр.

Єднання покоління

Газета вийшла за підтримки
депутата Дзержинської райради
Г. О. Пономаренка

Захисникам Вітчизни

Вітання патріотам

Лютий, він для календарного порядку - лютий. Другий місяць нового року останні, більше як двадцять років, позначений ще однією датою. 15 лютого закінчилася війна в Афганістані 1979-1989 рр. Майже чотири тисячі криворізьців побували за річкою Пяндж у те буремне десятиріччя. Ми вітаємо ветеранів-«афганців». Всі наші шурави з гідністю виконали свій військовий обов'язок за умов бойових дій.

З 1944 року ми відзначаємо роковини визволення Кривого Рогу від німецько-фашистських загарбників. Зараз у місті мешкає 23 його визволителі. Міцного їм здоров'я. Нам потрібен їх досвід, ми вдячні їм за ратний подвиг.

І нарешті - 23 лютого. Це День захисника Вітчизни. Тільки всі разом ми зможемо відстояти честь і свободу Батьківщини. Це стосується всіх чоловіків і не тільки. За складних умов - історія знає багато прикладів - жінки так само хоробро боронили рідну землю. Всім низький уклін. Щастя й наснаги. Поздоровимо один одного. І фронтовики Великої Вітчизняної, і воїни-«афганці», свого часу, чесно виконали свій обов'язок. Тепер дуже важливо, щоб наша історична наука і наші музеї справедливо та достовірно донесли нащадкам про минуле.

Асоціація «Комсомолец Кривбасу»

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 45/2012

Про Стратегію державної кадрової політики на 2012 - 2020 роки

1. Схвалити Стратегію державної кадрової політики на 2012 - 2020 роки (додається).
2. Кабінету Міністрів України щороку подавати на затвердження Президенту України план заходів, спрямованих на реалізацію положень зазначеної Стратегії.

Президент України **Віктор ЯНУКОВИЧ**
1 лютого 2012 року

СХВАЛЕНО
Указом Президента України
від 1 лютого 2012 року №45/2012
СТРАТЕГІЯ державної кадрової політики
на 2012 - 2020 роки

1. Загальні положення

Ця Стратегія визначає мету, основні цілі, першочергові завдання, на реалізацію яких має бути спрямована державна кадрова політика.

Правовою основою розроблення та реалізації Стратегії є Конституція та закони України, інші нормативно-правові акти, відповідно до яких держава створює умови для здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

Головними причинами, які зумовили необхідність розроблення Стратегії, є:

стримування розвитку та функціонування системи кадрового забезпечення в державі;

відсутність ефективної системи моніторингу потреб суспільства і держави у фахівців із відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки, недосконалість механізму формування державного замовлення на підготовку фахівців;

відсутність збалансованої системи управління професійною орієнтацією молоді, об'єктивних принципів її відбору і навчання, повільні темпи впровадження сучасних технологій професійного розвитку;

недостатнє застосування наукових підходів, результатів наукових досліджень при формуванні та реалізації державної кадрової політики.

2. Мета державної кадрової політики

Метою державної кадрової політики є забезпечення всіх сфер життєдіяльності держави кваліфікованими кадрами, необхідними для реалізації національних інтересів у контексті розвитку України як демократичної, соціальної держави з розвинутою ринковою економікою.

3. Основні цілі та завдання державної кадрової політики

Реалізація державної кадрової політики має бути спрямована на досягнення:

в соціальному аспекті - високого рівня розвитку людського потенціалу держави, задоволення очікувань населення щодо професійної самореалізації, гідної оплати праці;

в економічному аспекті - забезпечення всіх галузей суспільного виробництва кваліфікованими кадрами, зростання конкурентоспроможності держави, підвищення рівня добробуту населення;

в інституційному аспекті - удосконалення нормативно-правової бази з метою запровадження новітніх підходів у кадровому менеджменті;

в організаційному аспекті - розбудови системи управління трудовими ресурсами на засадах соціального діалогу та партнерства держави і суб'єктів підприємницької діяльності.

Основними цілями реалізації державної кадрової політики є:

розроблення механізмів залучення до роботи у сферах державного управління висококваліфікованих фахівців, успішних підприємців, працівників фінансово-економічної сфери, здібних випускників вищих навчальних закладів;

відновлення технологій добору кадрів для зайняття управлінських посад із числа працівників, що мають досвід роботи на посадах нижчого рівня у відповідній сфері діяльності;

формування дієвого кадрового резерву на зайняття керівних посад у сферах державного управління;

посилення вимог до моральних якостей осіб, які залучаються до управлінської діяльності, з метою уникнення можливих проявів корупції, запобігання виникненню конфлікту інтересів, удосконалення процедури дисциплінарного провадження;

впровадження сучасних технологій управління персоналом для успішного вирішення виробничих і управлінських завдань у державному секторі економіки;

відновлення профорієнтаційної роботи серед молоді; державна підтримка цільових науково-практичних досліджень у сфері розвитку людського потенціалу;

підготовка та професійний розвиток вищих керівних кадрів державної служби, здатних забезпечити ефективність державної політики у сфері державного управління та лідерство у проведенні адміністративної та економічної реформ.

Відповідно до зазначених основних цілей реалізація державної кадрової політики передбачає виконання таких першочергових завдань:

1) за напрямом підготовки кадрів: прогнозування потреби у підготовці кваліфікованих робітничих кадрів та фахівців з вищою освітою в усіх сферах забезпечення життєдіяльності держави;

формування та забезпечення виконання державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів та фахівців з вищою освітою відповідно до визначених державою пріоритетів соціально-економічного розвитку;

розроблення національної системи оцінювання якості освіти;

проведення оптимізації державних стандартів вищої освіти;

створення сучасної методики розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти;

розроблення державних стандартів з нових робітничих професій, оновлення діючих державних стандартів;

підвищення престижу робітничих професій;

реформування системи професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти з метою забезпечення здобуття якісної освіти;

налагодження взаємодії держави та суб'єктів підприємницької діяльності для створення сучасної системи підготовки кваліфікованих робітників, інженерно-технічних працівників і працівників сфери обслуговування;

напрацювання механізму державного гарантування працевлаштування та кар'єрного росту після здобуття післядипломної освіти;

утворення та формування Президентського кадрового резерву «Нова еліта нації» з метою залучення найбільш обдарованих громадян України до впровадження у державі економічних реформ, забезпечення підготовки таких громадян до роботи у пріоритетних сферах державного управління;

удосконалення законодавства з метою спрощення умов та процедури ліцензування діяльності з надання освітніх послуг для забезпечення оперативного реагування навчальних закладів на потреби ринку праці;

2) за напрямом підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів:

реформування системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на основі модернізації форм і методів навчання з урахуванням специфіки галузі чи сфери управління;

переорієнтація системи підвищення кваліфікації на надання спеціальних знань, формування вмінь, необхідних для виконання роботи за певною професією, посадою;

формування узгодженої системи оцінювання отриманих знань, умінь та навичок за результатами підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації згідно з вимогами, необхідними для виконання роботи за певною професією, посадою, а також формування системи оцінювання під час добору фахівців;

запровадження системи безперервного професійного навчання кадрів;

3) за напрямом державного регулювання професійної діяльності:

детінізація ринку праці, попередження зловживань роботодавців у трудових відносинах з працівниками, зокрема при вирішенні питань прийняття на роботу, організації та оплати праці;

перегляд кваліфікаційних характеристик у частині визначення знань, умінь, навичок, ціннісних характеристик і особистих якостей працівників, необхідних для виконання завдань на відповідній посаді;

супроводження кар'єрного росту працівників для забезпечення постійного вивчення рівня їх особистого розвитку з метою підготовки пропозицій щодо можливості професійного зростання та додаткового навчання;

створення механізму професійної адаптації новопризначених працівників на робочому місці шляхом впровадження системи наставництва;

запровадження періодичного оцінювання результатів професійної діяльності працівників, що включатиме проведення оцінки рівня досягнутих результатів професійної діяльності, кваліфікаційного розвитку та забезпечення матеріального стимулювання за результатами оцінювання;

удосконалення механізму конкурсного відбору на зайняття посад, призначення на які відповідно до законодавства здійснюється на конкурсній основі;

удосконалення системи оплати праці з урахуванням змісту та обсягу виконуваної роботи, її складності, рівня відповідальності та особистого внеску працівника в загальні результати роботи;

створення єдиної системи оцінювання та стимулювання роботи державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування;

подолання існуючого дисбалансу в оплаті праці працівників вищих і нижчих категорій;

4) за напрямом соціального захисту працівників:

створення ефективної, реально діючої системи соціального захисту населення від соціальних ризиків та загроз;

забезпечення зростання реальної заробітної плати, додержання державних гарантій оплати праці, недопущення встановлення заробітної плати працівникам нижче прожиткового мінімуму, визначеного законом;

подолання негативних тенденцій щодо виникнення заборгованості із заробітної плати;

реформування системи соціального страхування;

розроблення заходів соціального захисту, зокрема, щодо забезпечення працевлаштування осіб передпенсійного віку;

відновлення та збільшення відомчого житлового фонду, розроблення ефективного механізму пільгового кредитування для придбання житла;

створення умов для розвитку соціальної інфраструктури на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності;

гарантування безпечних умов праці у виробничій та невиконавчій сферах;

забезпечення гендерної рівності;

створення належних умов для поєднання жінками професійних і сімейних обов'язків;

5) за напрямом забезпечення зайнятості населення:

гарантоване забезпечення молоді першим робочим місцем; формування здатності населення до трудової мобільності, здобуття нових знань, умінь і навичок відповідно до вимог інноваційних тенденцій розвитку економіки;

ефективне використання трудових ресурсів у регіонах; впровадження механізмів ефективного перерозподілу робочої сили між трудовою недостатністю та трудовонадлишковими регіонами;

удосконалення існуючої системи державної служби зайнятості населення з урахуванням кращого світового досвіду роботи бірж праці та центрів зайнятості населення;

недопущення нелегальної зайнятості населення, зменшення міграційних потоків за кордон;

розроблення механізмів соціальної адаптації осіб, що відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, шляхом залучення їх до суспільно корисної праці протягом місяця з дня звільнення;

поширення практики проведення регіональних ярмарків вакансій;

6) за напрямом модернізації кадрових служб:

реорганізація кадрових служб у служби персоналу;

покладання на служби персоналу функцій з планування добору, розстановки кадрів, підвищення їх кваліфікації та кар'єрного росту;

розроблення системи заходів з аналітичного та інформаційно-технологічного супроводження процесів управління персоналом;

запровадження технологій електронного урядування;

удосконалення системи професійного навчання фахівців з управління персоналом.

4. Етапи реалізації Стратегії

Стратегію передбачається реалізувати в три етапи.

Перший етап (2012 - 2013 роки):

розроблення та прийняття державної цільової програми щодо формування та реалізації державної кадрової політики, необхідних нормативно-правових актів для забезпечення реалізації Стратегії;

створення Президентського кадрового резерву «Нова еліта нації»;

посилення державного контролю за дотриманням стандартів щодо охорони та умов праці;

створення профілів професійної компетентності посад державної служби;

запровадження ефективної системи формування державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів та фахівців з вищою освітою для задоволення потреб ринку праці;

впровадження системи наставництва;

здійснення заходів, спрямованих на формування корпоративної культури;

розроблення заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та врегулювання конфлікту інтересів у разі його виникнення;

удосконалення механізмів детінізації ринку праці.

Другий етап (2014-2016 роки):

розроблення та затвердження регіональних і галузевих програм реалізації державної кадрової політики;

впровадження електронного урядування;

удосконалення системи профорієнтаційної роботи.

Третій етап (2017 - 2020 роки):

удосконалення системи прогнозування розвитку кадрового потенціалу, врахування результатів прогнозів під час розроблення щорічних планів заходів щодо забезпечення реалізації Стратегії;

впровадження системи моніторингу державної кадрової політики;

створення механізму залучення інвестицій у розвиток кадрового потенціалу.

5. Нормативно-правове, організаційне та фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Нормативно-правове та організаційне забезпечення реалізації Стратегії має здійснюватися шляхом розроблення та прийняття в установленому порядку відповідних нормативно-правових актів, затвердження державної цільової програми щодо формування та реалізації державної кадрової політики, щорічних планів заходів, спрямованих на реалізацію положень цієї Стратегії, моніторингу стану їх виконання.

Фінансування реалізації Стратегії має здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законом.

Глава Адміністрації Президента України

С.ЛЪВОВИЧІН

Засновники: Громадська організація «Криворізька міська асоціація "Комсомолец Кривбасу"», Громадська організація «Криворізька міська асоціація "Депутати органів місцевого самоврядування"», Громадська організація «Криворізький міський регіональний осередок Всеукраїнської громадської організації "Союз споживачів України"».

Видавець: Громадська організація «Криворізька міська асоціація "Комсомолец Кривбасу"»

Головний редактор: Н. М. Артеменко

Рукописи та фотокартки не рецензуються і не повертаються.

Гонорар нараховується тільки за замовні матеріали.

Листування з читачами тільки на сторінках газети.

За достовірність фактів, висвітлених у публікаціях та поданих

у рекламі, відповідальність несе автор та рекламодавець.

Віддруковано в комунальному підприємстві

«Криворізька друкарня»

Дніпропетровської обласної ради.

м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел.: 90-63-35

Тираж - 5000 Замовлення №

Адреса редакції: м. Кривий Ріг, вул. Орджонікідзе, 31.

Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу

масової інформації ДП №1659-395 Р від 19.04.2010 р.

Тел.: (097) 280-18-76

ВЕЛИ ЗА СОБОЮ ВІЙСЬКА

Конев Іван Степанович (29.12.1897, Вятська губ. – 21.05.1973, Москва). Полководець. Маршал Радянського Союзу (1944). Двічі Герой Радянського Союзу (1944, 1945). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе (1934). Учасник I-ї світової, громадянської воєн. Під час ВВВ командував арміями і фронтами. Під час визволення Кривого Рогу (10.12.1943) командуючий 2-м Українським фронтом. Мав спостережний пункт в районі ШУ ім. Фрунзе. Ім'я носить вулиця в Кривому Розі.

Малиновський Родіон Якович (23.11.1898, Одеса – 31.03.1963, Москва). Полководець. Маршал Радянського Союзу (1944). Двічі Герой Радянського Союзу (1945, 1958). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе (1930). Учасник I-ї світової, громадянської воєн. В 1937-1938 радник в Іспанії. Під час ВВВ командував арміями та фронтами. За часів визволення Кривого Рогу командуючий 3-м Українським фронтом. Операцією керував із штабу в Софіївці. Війська знищили понад 40 тис. гітлерівців, близько 20 тис. захопили в полон. Мав штаб по вул. Червониченка, 12. Розробив план Березнегубато-Снігурівської операції. За визволення Кривбасу удостоєний ордену Суворова I ст. У 1957-1967 рр. міністр оборони СРСР. У Кривому Розі названа вулиця, встановлена меморіальна дошка.

Жадов Олексій Семенович (30.03.1901, Орловська обл. – 10.11.1977, Москва). Полководець. Генерал армії (1955). Герой Радянського Союзу (1945). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе (1934). Учасник громадянської війни. Кадровий військовий. Під час ВВВ командував арміями. Під час початкового етапу визволення Кривбасу (10-12.1943) в чині генерал-лейтенанта командував військами 5 гв. А. Керував діями армії на північних околицях Кривого Рогу. Згодом начальник Військової академії ім. Фрунзе.

Горюнов Сергій Кіндратович (07.10.1899, Мордва – 02.10.1967, Київ). Полководець. Генерал-полковник авіації (1944). Герой Радянського Союзу (1945). Закінчив Військово-повітряну академію (1938). Учасник громадянської війни. Кадровий військовий. За часів ВВВ командував повітряними арміями. Під час першого стану визволення Кривого Рогу (10-12.1943) керував діями 5 Повітряної армії. В армії до 1956.

Шарохін Михайло Миколайович (23.11.1898, Ярославська обл. – 19.09.1974, Москва). Полководець. Генерал-полковник (1946). Герой Радянського Союзу (1945). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе (1936). Військову академію Генштабу (1939). Учасник I-ї світової, громадянської воєн. Кадровий військовий. За часів ВВВ очолював штаби фронтів, командував армією. З жовтня 1943 р. командуючий 37 А. Брав участь у розробці плану Нікопольсько-Криворізької наступальної операції, вплив на практиці розробки Генштабу. Визволив більше 100 населених пунктів Криворіжжя. Умілими діями в січні-лютому 1944 р. стримував ворожі війська на рубежі північної групи криворізьких рудників. Удостоєний ордена Суворова I ст. Служив у Генштабі. У відставці з 1960. Ім'ям названа вулиця в Кривому Розі.

Глаголев Василь Васильович (04.03.1898, Калуга – 21.09.1947, Москва). Полководець. Генерал-полковник (1944). Герой Радянського Союзу (1943). Закінчив курси при Військовій академії ім. Фрунзе. Учасник I-ї світової, громадянської воєн. Кадровий військовий. Під час ВВВ командував дивізіями, корпусами, армією. З березня 1943 р. командуючий 46 А, яку в січні 1944 р. привів на Криворіжжя. Війська армії завдяки рішучим діям сприяли визволенню Кривого Рогу. Дивізія 46 А штурмом оволоділи ст. Довгинцеве, Червона, Соцмістом, де знищили 30 танків противника. Відзначений у наказі Верховного Головнокомандуючого. Після ВВВ командував ПДВ. Ім'ям названа вулиця в Кривому Розі.

Чуйков Василь Іванович (12.02.1900, Московська обл. – 18.03.1982, Волгоград). Полководець. Маршал Радянського Союзу (1955). Двічі Герой Радянського Союзу (1944, 1945). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе (1923). Учасник громадянської війни, військовий радник у Китаї, командарм під час радянсько-фінської війни. Під час ВВВ командуючий 62-ї (8 гв.) А. Герой оборони Сталінграда. В лютому 1944 р. уміло керував 8 гв.

А під час боїв на півдні Кривбасу, за що удостоєний звання Героя Радянського Союзу. Бюст у Москві. Похований на Мамаєвому кургані за особистим заповітом.

Судець Володимир Олександрович (23.10.1904, Дніпропетровськ – 06.05.1981, Москва). Полководець. Маршал авіації (1955), Герой Радянського Союзу (1943). Закінчив Військову академію Генштабу. Кадровий військовий. Радник армії МНР, учасник радянсько-фінської війни. Під час ВВВ командував авіаційними з'єднаннями та арміями. З березня 1943 р. командуючий 17 повітряною армією. Уміло керував діями авіації під час боїв у ході Нікопольсько-Криворізької операції. Особливі заслуги в цьому 5, 6-ї гвардійських, 305, 306-ї штурмових авіадивізій, 295-ї винищувальної, 244-ї бомбардувальної, 262-ї нічної бомбардувальної дивізії. Займав керівні посади у ВПС. Кілька разів відвідував Кривий Ріг.

Осташенко Федір Опанасович (19.06.1896, Вітебська обл. – 27.10.1976, Москва). Генерал-лейтенант (1945). Герой Радянського Союзу (1945). Закінчив Військову академію Генштабу (1942). Учасник I-ї світової, громадянської воєн. Кадровий військовий. Під час ВВВ командував дивізіями та корпусами. Кривий Ріг визволяв у чині генерал-майора, командиром 57-го стрілецького корпусу 37 А. Відбив контрудар німецького танкового угруповання, вистояв на позиціях і врятував становище 37 А під Кривим Рогом. В армії до 1956 р.

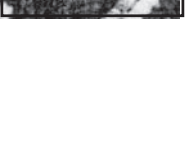
Кособуцький Іван Семенович (1895-1974). Генерал-лейтенант (1944). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе. Учасник громадянської війни. Кадровий військовий. Під час ВВВ командував дивізіями і корпусами. Кривий Ріг визволяв у чині генерал-майора, командиром 34 стрілецького корпусу 46 А. Уміло керував військами в боях за територію заводу «Криворіжсталь», ст. Червона, Соцмісто, Дданцівку. Обіймав керівні посади в армії.

Полбін Іван Семенович (27.01.1905, Ульяновська обл. – 11.02.1945). Генерал-майор авіації. Двічі Герой Радянського Союзу (1942, 1945). Закінчив Оренбурзьке військово-авіаційне училище (1931). Кадровий військовий. Брав участь у боях на Халхін-Голі. Під час ВВВ командир полку, дивізії, корпусу. Визволяв Кривий Ріг на чолі 2-го бомбардувального авіакорпусу 5 ПА. Прикрив дії наземних частин на півночі Кривбасу, бойово с. Недайвода, Лозуватка. Загинув під час виконання бойового завдання. Навічно зарахований до складу авіаполку. Бронзовий бюст на батьківщині.

Шевченко Володимир Ларіонович (25.06.1908, Волгоградська обл. – 11.01.1972, Волгоград). Генерал-майор авіації. Герой Радянського Союзу (14.03.1938). Закінчив Борисоглебське військово-авіаційне училище (1932). Кадровий військовий. Учасник боїв в Іспанії, на Халхін-Голі, радянсько-фінської війни. Під час ВВВ командував дивізіями і корпусами. Криворіжжя визволяв на чолі 1-го змішаного авіакорпусу. Після ВВВ піддавався репресіям, реабілітований у 1969 р.

Толстиків Олег Вікторович (1905, Тульська обл. – 23.09.1971, Москва). Генерал-полковник авіації (1958). Закінчив Військово-повітряну академію, Військову академію Генштабу. Кадровий військовий. Під час ВВВ командував дивізіями та корпусом. Кривий Ріг визволяв у чині генерал-майора, командиром 9-го змішаного авіакорпусу 17 ПА. Заслужив подя-

Бійці 188 СД (1944)

ку Верховного головнокомандуючого. Служив у системі Цивільної оборони.

Кузнецов Павло Григорович (24.12.1901, Тульська обл. – 80-ті, Москва). Генерал-лейтенант. Закінчив Військову академію ім. Фрунзе, Військову академію Генштабу (1946). Учасник громадянської війни. Кадровий військовий. Військовий радник у Китаї. Під час ВВВ командир стрілецької дивізії та корпусу. З квітня 1943 командир 82-го стрілецького корпусу 37 А, на чолі якого визволяв Кривий Ріг. В армії до 1952.

Військовий історик і публіцист.

Танасичин Трохим Іванович (1903 – 31.03.1944, Вознесенськ). Генерал-лейтенант т/в. Закінчив вищі курси. Кадровий військовий. Під час ВВВ командував полками, бригадами, корпусами. Кривий Ріг визволяв на чолі 4-го гвардійського мехкорпусу. Уміло керував з'єднанням на півдні Кривбасу. Загинув у бою.

Пушкін Юхим Григорович (28.01.1899 – 11.03.1944, Дніпропетровськ). Генерал-лейтенант т/в. Закінчив Вищі військові курси. Учасник громадянської війни. Кадровий військовий. Під час ВВВ командир 23-го танкового корпусу. Перший військовий комендант Кривого Рогу. Загинув під Баштанкою від авіабомби.

Труфанов Кузьма Григорович (15.11.1901, Воронежська обл. – 30.12.1958). Генерал-майор т/в. Закінчив Вищі військові курси (1939). Кадровий військовий. Під час ВВВ командував дивізіями і корпусом. З вересня 1943 р. командир 18 танкового корпусу, на чолі якого вів бої за визволення Кривого Рогу. Організатор танкового рейду в Кривий Ріг. Важкопоранений. Після лікування звільнений з лав армії.

Кириченко Іван Федорович (22.01.1902, Черкаси – 23.09.1981, Москва). Генерал-лейтенант т/в. Герой Радянського Союзу (1945). Закінчив Військову академію Генштабу (1948). Учасник громадянської війни, боїв на Халхін-Голі. Кадровий військовий. Під час ВВВ командир танкових бригад, корпусу. Визволяв Кривий Ріг (10-12.1943) на чолі 29 танкового корпусу. В армії до 1959 р.

Рязанов Василь Георгійович (25.01.1901, Нижегородська обл. – 08.07.1951, Київ). Генерал-лейтенант авіації (1943). Двічі Герой Радянського Союзу (1944, 1945). Закінчив Військово-повітряну академію (1935). Кадровий військовий. Під час ВВВ командував дивізіями, корпусом. На першому етапі визволення Кривого Рогу (10-12.1943) командир 1-го штурмового авіакорпусу. Бронзовий бюст на батьківщині.

Плієв Ісса Олександрович (25.11.1903, Осетія – 06.02.1979, Владикавказ). Генерал армії (1962). Двічі Герой Радянського Союзу (1944, 1945). Закінчив Військову академію ім. Фрунзе (1933), Військову академію Генштабу (1941). Кадровий військовий. Під час боїв на Криворіжжі командир 4-го гвардійського кавалерійського корпусу, де сформував кінно-механізовану групу. Займав керівні пости в Збройних Силах СРСР.

З ТУРБОТОЮ ПРО

Соціальне партнерство в дії

На виконання Указу Президента України від 01.02.12 № 45/2012 «Про стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки» 9 лютого 2012 року в м. Кривому Розі, під головуванням міського голови Вілкула Ю. Г. відбулося спільне засідання органів виконавчої влади, керівників підприємств-замовників кадрів, керівників ВНЗ, ПТНЗ, галузевих профспілок, за участю органів учнівського (студентського) самоврядування та громадськості.

Тема засідання: «Про стан та перспективи розвитку соціального партнерства з вищими та професійно-технічними навчальними закладами щодо формування якісного трудового потенціалу».

Учасники засідання обговорили питання подальшої співпраці щодо перспектив розвитку трудового потенціалу міста.

За результатами обговорення була прийнята «Спільна угода про співпрацю» між органами виконавчої влади, керівниками підприємств (організацій, установ) та вищих і професійно-технічних навчальних закладів, представниками галузевих профспілок.

Угодою, зокрема, передбачено:

* Оголосити 2012-й Роком зміцнення партнерських стосунків.

* Щорічно проводити конкурс серед підприємств міста «На кращого роботодавця-замовника кадрів року» і «Кращу колективну угоду».

* Забезпечити укладання договорів на якісне проходження виробничої практики і подальше працевлаштування випускників ВНЗ, ПТНЗ.

* Передбачити в бізнес-планах підприємств кошти на зміцнення та створення навчально-матеріальної бази ВНЗ, ПТНЗ.

Було також прийнято Звернення міського голови Вілкула Ю. Г. до роботодавців, підприємців.

Виконавчий комітет Криворізької міської влади

**ЗВЕРНЕННЯ
МІСЬКОГО ГОЛОВИ
ВІЛКУЛА Ю.Г.**

**Шановні роботодавці,
підприємці!**

Здійснення в Кривбасі економічних реформ, намагання забезпечити конкурентоспроможність продукції на світовому ринку, оновлення її асортименту й поліпшення якості вимагають від нас термінових змістовних перебудов у роботі з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації інженерно-технічних та робітничих кадрів.

Чільне місце в цій роботі належить вищим та професійно-технічним навчальним засобам, які забезпечують відтворення трудового потенціалу передусім з числа молоді, виконують важливі функції перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації працюючих, адаптацію молодих людей, умов праці.

Сьогодні між владою Кривого Рогу та керівниками підприємств, підприємцями склались довірливі, конструктивні взаємовідносини. У нас існує спільне бачення перспектив розвитку міста. Це дозволяє системно вирішувати багато перспектив розвитку міста. Це дозволяє системно вирішувати багато важливих питань. Маю надію на такий самий конструктивний підхід у реалізації сьогоднішніх важливих задач: забезпечення належного рівня проходження всіх видів практики учнями та студентами, надання випускникам першого робочого місця та можливості їх адаптації на підприємстві.

Сподіваюсь на Ваше розуміння в забезпеченні якісної підготовки кваліфікованих фахівців. Це сприятиме процвітанню нашого міста і його підприємств у майбутньому.

**З повагою
міський голова Ю. Г. Вілкул**

Звернення міського голови Вілкула Ю. Г. до роботодавців, підприємців

Учасники засідання

Фото Юлії Жук

ТЕЗИ

вступного слова міського голови Ю. Вілкула на засіданні круглого столу «Про стан та розвиток соціального партнерства з професійно-технічними та вищими навчальними закладами щодо формування якісного трудового потенціалу міста»

Шановні учасники засідання!

Сучасна високотехнологічна, соціально-ефективна освітня система є однією з базових умов функціонування держави і суспільства в постіндустріальному світі.

Вища та професійно-технічна освіта є глибоко інтегрованими з виробництвом та сферою послуг і відіграють ключову роль у побудові конкурентоспроможної вітчизняної економіки.

Керівництво держави здійснює послідовні кроки для забезпечення всіх сфер життєдіяльності кваліфікованими кадрами, необхідними для реалізації національних інтересів у контексті розвитку України як демократичної, соціальної держави з розвинутою ринковою економікою. 01.02.2012 Президент України видав Указ № 45/2012 «Про стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки». Стратегія визначає мету, основні цілі, пріоритетні завдання, на реалізацію яких має бути спрямована державна кадрова політика. Одним із напрямків реалізації Стратегії на першому етапі є запровадження ефективної системи формування державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів та фахівців з вищою освітою для задоволення потреб ринку праці.

Сучасний ринок праці вимагає якісної професійної підготовки робітничих кадрів. Високий професійний рівень випускника є однією з умов його фахового успіху. Саме показники успішного працевлаштування є найважливішим фактором навчання у вищих та професійно-технічних навчальних закладах.

Тож завдання сьогоднішньої освіти – готувати робітника, який матиме попит на ринку праці.

Вища школа міста представлена 28 навчальними закладами. З яких 15 – заклади I-II рівнів акредитації та 13 структурних підрозділів і закладів III-IV рівнів акредитації. Така мережа забезпечує отримання якісної вищої освіти близько 42 тисячам студентів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2011 року №280 «Деякі питання реорганізації вищих навчальних закладів та наукових установ» створено Криворізький державний університет, якому 24 травня 2011 року Указом Президента України Віктора Януковича надано статус національного. До складу університету увійшли Криворізький технічний університет, Криворізький педагогічний університет, Криворізький економічний інститут, Криворізький металургійний факультет Дніпропетровської Національної металургійної академії України та два науково-дослідних інститути.

У місті функціонує 15 професійно-технічних закладів, серед яких 7 професійних ліцеїв та 8 центрів професійної освіти з контингентом 7 349 учнів. На їх базі ведеться допрофесійна, первинна професійна підготовка, перепідготовка, курсове професійно-технічне навчання, підвищення кваліфікації для всіх галузей виробництва та сфери послуг міста за 129 професіями.

У Кривому Розі створена ефективна система взаємодії вищої та професійно-технічної освіти з виконавчою владою, депутатським корпусом, роботодавцями, міським центром зайнятості, галузевими профспілками.

З метою поліпшення функціонування та інноваційного розвитку освіти в місті Кривому Розі, її адаптації до соціально орієнтованої ринкової економіки, підвищення якості та доступності, забезпечення міста висококваліфікованими трудовими кадрами, рішенням міської ради від 27.07.2011 №486 затверджено Програму «Школа – ВНЗ (ПТНЗ) – підприємство» на 2011-2015 роки.

Метою Програми є:

- підвищення якості освіти та її інноваційний розвиток;
- забезпечення рівного доступу до здобуття якісної освіти;
- соціальний захист випускників навчальних закладів міста;
- інтеграція освіти з виробництвом;
- підвищення попиту на робітників високої кваліфікації;
- свідомий вибір професії учнівською молоддю;
- забезпечення випускників освітніх закладів першим робочим місцем.

Ряд промислових підприємств міста співпрацює з професійно-технічними та вищими навчальними закладами в питаннях підготовки кадрів: забезпечують учнів та студентів робочими місцями на час проходження виробничого навчання та виробничої практики, висококваліфікованими наставниками, гарантують працевлаштування випускників, їх адаптацію й соціальний захист, надають відповідну матеріально-технічну базу.

Замовники кадрів з року в рік все вимогливіше ставляться до якості підготовки випускників навчальних закладів. Вони, як правило, очолюють кваліфікаційні комісії під час державної кваліфікаційної атестації. Керівники, які гостро зацікавлені в кадрах, заздалегідь в навчальних закладах проводять індивідуальні співбесіди з кожним випускником і здійснюють відбір для працевлаштування на гарантовані робочі місця.

Ще одним інноваційним напрямком розвитку освіти є отримання робочих професій студентами та випускниками ВНЗ III-IV рівнів акредитації. У місті напрацьовано досвід співпраці вищих і професійно-технічних навчальних закладів в питаннях підготовки спеціалістів. Завдяки такій співпраці випускник, отримуючи вищу та професійно-технічну освіту, володіє і теорією, і практичними навичками, що робить його більш мобільним на ринку праці та значно спрощує вирішення питання працевлаштування.

Але все ж таки питання працевлаштування випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів залишається проблемним.

Тож, шановні присутні, запрошую всіх до конструктивного діалогу та плідної праці. Маю надію, що результатом нашого засідання буде вироблення спільних дій та шляхів з питання покращення системи підготовки кадрів та працевлаштування випускників навчальних закладів.

МАЙБУТНІ КАДРИ

ТЕЗИСЫ

выступления Д.П.Степанюка, председателя совета Ассоциации «Комсомолец Кривбасса», народного депутата Украины второго созыва, заслуженного работника промышленности Украины, доктора философии в отрасли права, перед властями, работодателями, руководителями учебных заведений, профсоюзами, представителями общественных организаций, органами ученического и студенческого самоуправления и СМИ г. Кривого Рога, 09.02.2012 года в Криворожском Национальном Университете.

Уважаемые участники собрания! Я хочу остановиться на пяти вопросах, которые для нас важны сегодня при обсуждении обозначенной темы.

1. Сегодняшнюю встречу считаю чрезвычайно важной на пути реализации Указов Президента Украины В.Ф.Януковича «Про порядок організації проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на заняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або самоврядування» от 25.01.2012 г. № 33/2012 и «Про стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 рр.» от 01.02.2012 г. № 45/2012, что во многом возвращает нас к системной работе с кадрами, к возвращению к опыту, национальным и региональным традициям в этой сфере деятельности.

Работа предстоит непростая по преодолению, прежде всего, консерватизма и застоя в работе с молодежью, в подготовке кадров, там, естественно, где они утвердились за 20 лет независимости Украины.

2. Если взять наш город, то ему никогда не было присуще безразличие к детям и молодежи. Работа с ними была и остается человеческой (по-украински - людяно) в приоритетах деятельности всех властей, органов самоуправления и предприятий Кривбасса.

Нашу встречу расцениваю очередным шагом на пути разрешения возникших проблем, базирующихся на криворожских традициях и опыте работы с кадрами уже в современных условиях.

Каковы эти традиции?

Это забота о том:

чтобы детям были созданы условия для посещения детских учреждений с раннего возраста;

чтобы дети повсеместно учились в школах, получали профориентацию, профессии в ПТУ, техникумах, вузах;

чтобы выпускники были трудоустроены, и по месту работы им создавалась атмосфера для профессионального и карьерного роста, не было эксплуатации, чтобы была достойная заработная плата, решались социальные вопросы, соблюдалась безопасность, и росло качество жизни.

И, наконец, чтобы детям и молодежи прививались любовь к труду, патриотические чувства к городу, гордость за его мощный промышленный и интеллектуальный потенциал, которые дают рабочие места и возможность подрастающему поколению самореализоваться в этой жизни.

Традиции и опыт работы в Кривбассе в этой сфере действительно большой и эффективный. Подтверждением этому есть орден «Трудового Красного Знамени» на флаге бывшей городской комсомольской организации, которому в этом году будет 46 лет, за создание мощнейшего горно-металлургического комплекса в стране и Европе.

Это и ордена на знаменах города, области и предприятий, в которых непреходящий энтузиазм и комплексный подход ко всем сферам деятельности в работе с молодежью, чем мы все гордимся уже и в условиях сегодняшней конкуренции.

3. В чем нарушены традиции в цепи работы с молодежью и подготовки кадров?

Во-первых, это самоустранение ряда «умных» работодателей от предоставления практики учащейся молодежи и студентам в условиях производства под разными предлогами. Все хотят получить сразу опытного работника.

Все ждут каких-то льгот от государства. Возможно, они и будут. Однако сегодня их нет, а решать проблему нужно и можно в условиях Кривбасса. Этого должны больше хотеть и учебные заведения. Я был свидетелем дискуссии об их недостаточной ответственности за практику, что расхолаживает и ослабляет работодателей.

Во-вторых, это предоставление первого рабочего места. На предприятиях было святым делом принимать молодежь. Я бы советовал базовым горно-металлургическим ра-

ботодателям помнить, что их предприятия строились молодежью и для молодежи. Независимо от собственника. Такова была социальная философия в городе в прошлом, и она не изменилась и сегодня. Без молодежи индустриальные предприятия не имеют будущего.

Почему я об этом говорю. В начале 90-х годов прошлого века в школах города училось около 180 тыс. школьников. Сегодня эта цифра в 2 раза меньше. Из них и выпускников в 2-3 раза меньше, что составляет около 8 тысяч человек в год. Будет ли эта цифра увеличиваться? Пока нет, а наоборот. А если учесть, что около 80 % детей имеют отклонения в здоровье и, в основном, из-за экологии, то картина для промышленности не утешительная. Идет сокращение генофонда нации на фоне плохой демографии.

Если предприятия не будут заботиться об экологии, ростом заработной платы, не будут привлекать молодежь практикой, уверенностью получения первого рабочего места, то, как у такой администрации, так и такого предприятия, не будет будущего. А это потеря рабочих мест. Мы не должны этого допустить. Эта работа зависит от эффективного менеджмента и высокой социальной ответственности администраций. Для молодежи Кривбасса прием на работу выпускников должен опять стать святым делом. Такая возможность есть.

4. Большая роль в соблюдении традиций в гражданском обществе играют общественные организации. Что мы принимаем, то есть те организации, от которых я озвучиваю общее мнение, а это Ассоциация «Комсомолец Кривбасса», «Депутаты органов местного самоуправления», городская организация ВГО «Союз споживачів України», по сохранению этих традиций?

Во-первых, мы делаем попытку внедрять формы гражданского контроля за работодателями. Планируем в мае месяце провести смотр-конкурс на лучшего работодателя и лучший коллективный договор для молодежи до 35 лет. Определены номинации. Мы действуем в рамках законодательства, в порядке создания общественного мнения о работодателях и их администрациях в литературе и СМИ.

Для оценки 3-х лучших и 3-х худших работодателей и коллективных договоров в каждой номинации есть достаточно информации в статистике государственных органов, в профсоюзах, в учебных заведениях. Планируются вручаться соответствующие общественные знаки.

Работа ведется авторитетной общественной комиссией совместно с молодежным горисполкомом, профсоюзами, советами молодежи предприятий, учебными заведениями, организациями от молодежи, работодателями и промышленниками. Мы надеемся на взаимодействие со всеми властями и органами самоуправления города для установления объективных оценок комиссией.

Во-вторых, история и достижения всегда вдохновляли и двигали молодежью, как самой динамичной и эффективной частью общества. Память о лучших всегда отличала украинское, в подавляющем православное, общество. Мы заканчиваем разработку именных нагрудных знаков в память о выдающихся криворожанов в 24-х номинациях. Фамилии мы публиковали в СМИ. Получили предложения и поддержку от общественности города. Получено благословение у владыки Ефрема. Надеемся на финансовую поддержку предприятий, организаций и учреждений, где работали и их прославляли эти выдающиеся люди.

В-третьих, мы вышли с предложением к органам власти, от которых это зависит, об увековечивании памяти, в ближайшее время, таких людей как В.Д.Гладуш, В.Ф.Бызов, Г.М.Малахов, В.С.Олейников, Д.Д.Ладнич и других, путем переименования и наименования улиц, установления мемориальных памятных досок, присвоения их имен орга-

низациям и учреждениям, проведение памятных дат в их честь. Мы предлагаем обсуждение для взвешенных решений.

В марте этого года исполняется 100 лет А.И.Семиволосу, выдающемуся гоняку-новатору 20 столетия, с именем которого связаны величие и слава Кривбасса. Мы поддерживаем мнение общественности о проведении памятных мероприятий о нем на городском уровне, в том числе и богослужения в церквях.

В-четвертых, хочу акцентировать внимание участников сегодняшнего уважительно собрания на профориентационной и музейной деятельности. Скажу, что на это владельцы предприятий дают большие деньги. Оформление потрясающее. Электроники много. Однако не все они отражают справедливо и достоверно историю предприятий. Например, я недавно побывал в новом музее ПАО «АрселорМиттал Кривой Рог». Богато, роскошно. Душа радуется. При этом я не увидел ни одного стенда, который говорил бы о том, что завод «Криворожсталь» построен комсомольской молодежью. И что несколько доменных печей имеют название – комсомольские! Здесь нет информации о многих директорах завода, которые в разное время его развивали и расширяли, не щадя своей жизни и здоровья. Говорят, что такое встречается и в других промышленных музеях богатых предприятий, построенных путем ударных комсомольских строек. Историю можно скрыть, но не изменить. Поэтому мне очень не хотелось бы, чтобы сегодняшние владельцы, руководители и администрации этих предприятий вошли в украинскую новейшую историю как таковые, что пытались сфальсифицировать или скрыть от сегодняшних и будущих поколений историю, принадлежащую их потомкам.

В-пятых, в городе молодежь чтит ветеранов. Для этого власть делает намного больше по сравнению с другими регионами. Я это знаю. Здесь присутствует также криворожская традиция с человеческим лицом. Однако, к сожалению, от нас уходят герои, которые были и есть символами Криворожья. Считаю, что, праздную юбилеи и другие праздники города и предприятий, пора, чтоб появились и современные символы, особенно от молодежи, за трудовые и другие достижения. Молодежи нужно дать такие символы из их среды. В Кривом Роге это традиции Герои, орденосносцы, заслуженные работники, почетные династии.

В-шестых, наставничество - это необходимость и традиция на предприятиях Кривбасса. Она сохранилась на многих производствах, так как наставничество связано и с безопасностью труда. Я был на КЖРК, когда чествовали лучших наставников-подземщиков, которые работают с молодежью. Президент Украины в своем Указе требует повсеместно возродить наставничество молодежи, соответственно, и стимулирование, независимо от собственника. Это организовать нетрудно как при прохождении практики, так и при получении первого рабочего места. Такая работа сегодня становится обязанностью администраций и коллективных договоров. Прибыли для этого хватает.

5. Последнее, нужно не забывать слова академика В.Ф.Бызова, что основой процветания Кривбасса были, есть и будут руда и люди. Если мы не будем давать руду, к нам придут ее войной забирать.

Именно руда есть хлебом (то есть сырьем) металлургии для строительства, а значит развития и процветания города и страны, а также для стран Европы и Азии.

С этой точки зрения, для молодежи Кривбасса нечего переживать за работу. Все регионы Украины в этом нам уступают. Здесь всегда будут рабочие места. Думаю, что привоз в Кривбасс молодежь из других областей, как это было в 50-60-е годы на комсомольские стройки, не лучший, с точки зрения затрат, способ для сегодняшних товаропроизводителей руды и металла. И этого, я убежден, при эффективной, какою была и есть сегодня в городе власти, не произойдет.

Однако, Кривбасс еще долго не будет беловоротничковым и роботизированным. Здесь тяжелый физический труд, и нужны сильные рабочие руки. А с этим есть проблемы.

Многие выпускники по состоянию здоровья не могут работать на горных и металлургических предприятиях. Виною этому во многом экология, вода, питание и медикаменты. Не следует забывать, что, согласно статистике, производственный травматизм в 3-4 раза ниже, чем количество смертей от отравлений алкоголем и некачественного питания, воды и медикаментов, в 2 раза ниже, чем от ДТП.

Город и бизнес полностью интегрированы в рыночное пространство Украины, где преобладает на потребительском рынке импорт. Мы не можем оградиться железным занавесом от фальсификата и подделок продуктов питания, медикаментов, ГМО, от которых наиболее не защищены - дети, молодежь и пожилые люди.

Какой выход из положения? Горсовет, в рамках городской программы по защите прав потребителей до 2015 года, в 2011 г. выпустил хороший «Довідник споживача».

Все директора учебных заведений его получили на прошлой нашей встрече. Повторю, какая есть к ним прамса? Чтобы взяли «Довідник» за основу, сами научились и научили по нему наших детей, учащихся и студентов - искусству, как правильно покупать товары и, в случае необходимости, защитить свои права. В нем достаточно заложено популярных знаний. Есть и другая широкая известная учебная и методическая литература Министерства просвещения, науки и молодежи. И, наконец, все можно найти и в Интернете. Власть города также нас всех на это ориентирует. В школах такая работа уже ведется, что хорошо воспринимается учащимися.

Еще в 1918 году на заре советской власти выпускалась популярная литература для населения и устраивались ликбезы. Сегодня нужно возобновить популяризацию таких знаний от мусора, который попадает в город из-за рубежа через социально безответственный бизнес, с философией мелкого лавочника. Эта тема актуальна и тем, что парламент допускает парламентский брак, отменяя в угоду импортному лоби сертификацию пищевых продуктов, не имея технических регламентов. Кроме этого и отечественные пищевики более 10 тысяч наименований продуктов, в том числе и для детей, производят по ТУ, которые зачастую ниже государственных стандартов. Противостоят этому может только просвещенный потребитель. Последние события в супермаркете г. Донецка с продажей просроченных продуктов питания, которые выявили журналисты как потребители, - хороший урок для бизнеса. Мы приступили к организации, из числа молодежи в рамках закона «О защите прав потребителей», общественного контроля.

К работодателям просьба - постоянно держать на контроле вопросы: какую воду пьют люди на предприятиях, какой пищей их кормит бизнес? Особенно - молодежь.

Такой контроль есть традицией в Кривбассе. Например на КЖРК, где гендиректор Ф.И.Караманец. Мы отмечаем серьезную работу в этом направлении. На ГОЖах Метинвеста эту традицию также не потеряли.

Во же время кое-где питание передали на откуп бизнесу, самоустранились от его качества и безопасности. Это не правильно.

В заключение хочу сказать, что, в направлении сохранения традиций в работе с детьми и молодежью, в городе существует ряд действующих программ.

Нам совместно по плечу решить, если не все, то очень много проблем с профориентацией и предоставлением первого рабочего места. Я убежден, что так и будет.

В Кривбассе действуют осознанно, а не из-под палки, принципы: «Лучшее сохраним, новое построим!», «Будущее в единстве поколений!»

Спасибо за внимание!

ДО 100-РІЧЧЯ О. І. СЕМІВОЛОСА

Найвідомішому гірнику Кривбасу 17 березня цього року виповниться 100 років з Дня народження. Новатор гірничого виробництва, стахановець 30-х, один з керівників відбудови повоєнної гірничорудної промисловості міста Олексій Ілліч Семиволос. Його варто назвати ще й легендою підземного Кривбасу.

Селянський син із мальовничого села Квітки, що в сучасній Черкаській області. Сімнадцятирічним подався в наші краї. Народна пошта передала, що в Кривому Розі можна заробити й хліба кусень і до нього. Варто зазначити, що в цілому по країні продовжувала лютувати економічна криза. І практично в кожному місті головним місцем, куди тяжіли сотні тисяч, була біржа праці! На криворізькій землі Олексію Семиволосу поталанило одразу. Міцного хлопчину направили на Іллічівську рудню. Тоді про себе подумав: «Ілліч до Ілліча». Призначили коногоним. Так і ганяв він вагонетки разом з конем. До сьомого поту. Кілька років. Зміна до зміни. На початок другої п'ятирічки Ілліч - молодший став уже бурити руду на тому руднику ім. Ілліча. Із поздоровлення дирекції РУ ім. Ілліча О.І.Семиволосу з нагоди його 70-річчя:

«Працюючи бурильником. Ви стали новатором у залізничній промисловості і першим стахановцем Криворіжжя. Ваш метод швидкісного багатозабійного буріння і схема підготовки нарізних виробок скоротили строк підготовки блоків у три рази. Він знайшов широке розповсюдження в гірничорудній промисловості».

А ось ще один документ епохи трудових звершень наших земляків:

ДВНАДЦЯТЬ ЗМІННИХ НОРМ

Вчора в третій зміні свердлів шахти імені Ілліча Олексій Семиволос, нагороджений медаллю «За трудову відзнаку», на честь п'ятих роковин стахановського руху і Дня Військово-Морського флоту, досяг виключної продуктивності праці.

Товариш Семиволос за 8 годин відсвердлив 18

забоїв, виконав 12 змінних норм, нарізавши 22 погонних метри.

По видобутку руди змінне завдання на шахті виконав на 110%

«Червоний гірник», 28 липня 1940 р.

А те, чого досяг стахановець О.І.Семиволос у липні 1940 року було визнано за Всесоюзний рекорд. Не більше і не менше. На будь-яких копальнях від Байкалу до Карпат такої кількості корисної сировини ніхто до Ілліча - молодшого не видавав.

З початком війни з фашистською Німеччиною велика група криворізьких гірників виїхала на схід. Повернемося до спогадів Олексія Ілліча:

«Коли почалася війна, я, в складі тисяч інших гірників Кривбасу, за дорученням партії виїхав на Урал. Там розпочалася справжня боротьба за «велику руду». Моїм товаришам, вже відомим гірникам Кривбасу, Іванові Завертайлу, Іванові Митрофанову випало трудитися на Північному Уралі - на Високогорському руднику. Мені, П.Г.Куриленку, П.С.Книшу, Г.Д.Онуфрієнку та багатьом іншим - на Бакальському руднику, що на півдні Уралу.

Відразу на другий день після приїзду спустилися в забій. Ніколи було влаштуватися, створювати якісь побутові зручності - не було часу думати про це. Та власне й обживатися в кімнаті-комірчині недовго. Забій покинули аж через десять годин. Руки - немов налиті чавуном.

Не знали ні вихідних, не відпусток. Мабуть, це значною мірою і посприяло тому, що рудник почав перевиконувати план, збільшив видобуток руди майже в чотири рази. А особисто я,

змагаючись зі своїм уральським побратимом В.Ф.Кривоносим, за два роки виконав десять річних завдань. Видобув стільки руди, що її вистачило б на виплавлення сталі для 700 танків. Василь Федорович першим і привітав, коли у квітні 1942 року мені присудили Державну премію. Добре працювали і мої товариші-земляки, і уральці.

Країна вірила нам, і цю довіру ми старалися виправдати. Через це, коли в січні 1942 року гостро постало питання з вугіллям, ми з товаришем Миколою Бабенком - теж криворіжцем - дали згоду поїхати в Копейськ і довести, що за зміну можна видавати на-гора не 50, а 200 тонн палива. І знаєте, довели-таки на ділі, що можна.

То був незабутній час. Важкий, але такий героїчний. Ми вистояли, дали відсіч знахабнілому ворогові. Хай не забувають про це і сьогоднішні недруги».

Після звільнення Кривбасу Олексій Семиволос повернувся додому. Змужнів, досвіду набрався. Йому довірили колектив цілого шахтоуправління. Того, що має назву ім. Ілліча. Багато років обіймав цю посаду. Тричі обирався депутатом Верховної Ради СРСР, отримав звання заслуженого гірника УРСР, нагороджений двома орденами Леніна, орденом Жовтневої революції, двома орденами Трудового Червоного Прапора, знаком «Шахтарська слава». Олексій Ілліч - лауреат Державної Премії СРСР (в 1943 всі кошти віддав на відбудову Сталінграда). Почесний громадянин Кривого Рогу. Ім'ям звитязця названа премія, встановлена стипендія. Новатор і керівник помер 24 лютого 1986 року.

15 лютого виповнюється 70 років Славику Валерію Володимировичу - співголови Ради Асоціації «Комсомолец Кривбасу», її представнику в м. Москва

Засновники та Рада Асоціації «Комсомолец Кривбасу» щиро вітають Валерія Володимировича з Днем народження і з нагородженнями, якими він удостоєний за багаторічну звитязну працю на благо міста та його молоді і приєднуються до тих вітань і поздоровлень, які йому надійшли від громадських організації, керівників підприємств та навчальних закладів, колег по Асоціації і по роботі в минулому. Бажаємо ювіляру міцного здоров'я, довголіття, Божого благословення та вдячної пам'яті нащадків за все те, що він для них зробив.

Народився 15 лютого 1942 року в сім'ї робітників у місті Кривому Розі. Закінчив Криворізький гірничорудний інститут, Вищу партійну школу при ЦК КПУ.

У 1958-1960 роках працював муляром тресту «Криворіжжитлобуд», слюсарем БУ «Металургмонтаж-210».

У 1960-1965 роках працював секретарем комітету ЛКСМУ СПЦ, заступником секретаря комітету ЛКСМУ заводу «Криворіжсталь».

У 1965-1970 роках - зав. відділом, 1970-1975

рр. - 1-й секретар міському ЛКСМУ.

У 1960-1975 роках організував діяльність 26 штабів ударних будов. Почесний знак ВЛКСМ.

У 1975-1977 рр. працював головним інженером кар'єру «Північний» РУ ім. Дзержинського.

З 1972р. - 2-й, з 1982 р. - 1-й секретар Саксаганського районного комітету КПУ.

У 1984-1990 роках - інструктор, контролер Центральної ревізійної комісії ЦК КПРС.

З 1990р. працював в системі ВАТ «Металургшахтобуд», згодом став Генеральним директором ВАТ.

Делегат ХХ-ХХІ з'їздів ЛКСМУ. Член ЦК ЛКСМУ.

Нагороджений Орденом Трудового Червоного Прапора

Нині на громадській роботі. Завжди в стосунках з рідним містом. Багато його висуванців і сьогодні на відповідальних посадах. Автор ідеї, один із керівників проекту і видавників книги «Комсомол Кривбаса в делах і лицах» до 90-ї річниці ЛКСМ України і комсомолу Кривбасу. Москва, 2009 р.

РІШЕННЯ РАДИ

№3/1 від 19.12.2011р.

Про нагородження почесними відзнаками Асоціації «Комсомолец Кривбасу»

За багаторічну плідну працю, послідовну змістовну роботу по збереженню героїчних традицій молодіжного руху в місті, наполегливу діяльність по патріотичному вихованню студентської, учнівської та робітничої молоді на кращих досягненнях старших поколінь та з нагоди ювілею - 60 років (20.02.1952р.), Рада Асоціації вирішила:

1. Нагородити Почесною відзнакою громадської організації «Криворізька міська Асоціація «Комсомолец Кривбасу» «Серце віддаю дітям»

Керницьку Тамару Василівну - заступника директора Криворізького міського методичного центру професійно-технічної освіти, відмінника освіти, ветерана праці.

2. Рішення оприлюднити в друкованих ЗМІ та на веб-сайті Асоціації в мережі Інтернет

Д.П.Степанюк
голова Ради Асоціації «Комсомолец Кривбасу», народний депутат України другого скликання, заслужений працівник промисловості

17 лютого виповнюється 70 років Москаленку Анатолію Івановичу - представнику Асоціації «Комсомолец Кривбасу» у м. Дніпропетровськ

Засновники та Рада Асоціації «Комсомолец Кривбасу» щиро вітають Анатолія Івановича з Днем народження. Бажаємо ювіляру міцного здоров'я, довголіття, Божого благословення та вдячної пам'яті нащадків.

Москаленко Анатолій Іванович, 1942 р.н., освіта вища, представник громадської організації «Криворізька міська Асоціація «Комсомолец Кривбасу» в м. Дніпропетровськ

Народився 17.02.1942 р. в м. Кривий Ріг Дніпропетровської області. Після закінчення середньої школи, відслуживши в лавах Радянської Армії (1962 - 1965 рр.), постало питання де працювати. В той час на Криворізькій землі широко розгорталось будівництво гірничо-металургійного комплексу, об'єктів соціального призначення, культури та інших закладів.

Анатолій Іванович, повернувшись після служби в Армії, пішов працювати на завод-велет «Криворіжсталь» в конверторний цех номер два, обслуговувати контрольно-вимірвальні прилади і автоматику. Велич цього заводу зобов'язувала працювати натхненно, з повною віддачею своїх здібностей. З 1968 р. по 1972 р. працював завідуючим відділом організаційної роботи міському та Дніпропетровському обкому комсомолу. Одноразом з роботою здобував освіту, закінчивши Кримський та Дніпропетровський держуніверситети.

Пройшовши перші кроки громадської діяльності та маючи певний досвід організаторської роботи,

майже 20 років (1972 - 1990 рр.) працював в партійних органах. Спочатку в апараті обкому партії, потім був обраний першим секретарем Саксаганського райкому та другим секретарем Криворізького міського партії (1980 - 1984 рр.)

В 1984 році поступив на денне відділення кафедри управління аспірантури Академії суспільних наук при ЦК КПРС м. Москви.

Після закінчення навчання, в 1987 році, був обраний першим секретарем Жовтводського міського партії. Під час роботи безпосередньо брав участь у розбудові та економічному розвитку міста, екологічній безпеці та соціальному захисту населення. Зокрема, за підтримки Дніпропетровської обласної адміністрації, урядом була прийнята довгострокова «Програма екологічної безпеки та соціального захисту населення в м. Жовті Води». З 1990 по вересень 1994 років працював заступником начальника відділу капітального будівництва комітету економіки облвиконкому та начальником обласного управління цін та цінової політики.

Має 13 наукових робіт, в 1990 році видано учбово-методичний посібник «Соціально-економічні методи управління реконструкцією підприємств Кривбасу». У 1994 році видано кни-

гу «Управління підприємством на рубежі 21 століття».

Під час роботи обирався депутатом місцевих рад всіх рівнів (районної, міської, обласної), а в 1994 році виборці Жовтводського виборчого округу № 104 обрали народним депутатом України. Працюючи у парламенті головою підкомітету Бюджетного Комітету, брав активну участь у підготовці законопроектів та поправок до них, забезпеченні фінансування науки, освіти, охорони здоров'я.

В парламенті очолював міжпарламентську групу роботи з країнами Середньої Азії. Перебуваючи в парламентській фракції «Єдність», працював на протязі всього другого скликання першим заступником керівника, уповноваженим фракції «Єдність».

Одружений - дружина Алла Микитівна, біолог, працювала вчителем у школі. Має двох дітей - син Андрій - закінчив Гірничу Академію, за фахом економіст, донька Оксана - закінчила Харківську Юридичну Академію, та четверо онуків.

Нагороджений орденом «Знак пошани» та Почесною грамотою Верховної Ради України «За особливі заслуги перед народом України», а також п'ятьма медалями, в тому числі за спасіння утопаючих (1981 р.).

Трудовому колективу ПАО «Центральний горно-обогатительний комбінат»

Криворожские общественные организации «Ассоциация «Комсомолец Кривбасса» и «Ассоциация «Депутаты органов местного самоуправления» от всего сердца поздравляют Вас с 50-летием со дня основания комбината!

За это время ваш комбинат прошел нелегкий путь становления и развития - от мощной комсомольско-молодежной стройки в середине прошлого столетия до ведущего горнодобывающего предприятия сегодняшней независимой демократической Украины. Этим развитием по достоинству гордятся как коллектив, так и ветераны, стоявшие у истоков его строительства.

Трудовые подвиги и достижения комсомольцев и молодежи были отмечены высокими государственными наградами. Эти награды были и остаются высокой мотивацией воспи-

тания молодого поколения сегодняшних ЦГО-Ковцев. История комбината богата людьми и событиями. Основным богатством коллектива всегда были и есть ветераны и молодежь, которые с особым трепетом хранят традиции предприятия.

Благодаря постоянной заботе о техническом перевооружении, социальном, культурном и духовном развитии работников, молодежи, всего персонала, комбинат наращивает темпы развития в добыче и переработке железной руды. Сегодня ПАО «ЦГОК» является одним из градообразующих предприятий, от успешного развития которого зависит благополучие жителей города.

Желаем вам дальнейшего процветания и трудовых побед. Ведь, опираясь на накопленный опыт, знания и трудовые традиции, комбинат уверенно смотрит в будущее.

Поздравляя трудовой коллектив с юбилеем, мы поздравляем с этим событием и ветеранов-комсомольцев, строивших комбинат, желаем им здоровья, долголетия и благородной памяти потомков за все то, что они для них сделали.

Владельцам и руководителям предприятия мы желаем не забывать, что комбинат строился молодежью и для молодежи, и что «Будущее в единстве поколений!» Без молодежи, без соблюдения глубоких криворожских традиций, заботы о ее самореализации предприятие не будет успешным.

Счастья всем и процветания!

**С уважением, Дмитрий Степанюк,
голова Рад Ассоциаций, народный
депутат Украины второго созыва,
заслуженный работник
промышленности Украины**

105 лет С. Маркозяну

СЫН ТРЕХ НАРОДОВ

9 марта исполнится 105 лет со Дня рождения сына Армении, жителя Кривого Рога Степана Петровича Маркозяна. Все документы и материалы с фотографиями сохранил и передал нам его сын. Он, собственно, и хранит память о защитнике Отечества. Сначала парень вместе с матерью ждал возвращения отца с фронта. Высмотрели в почтовом ящике весточку в виде «треугольника» с родным почерком и пометкой полевая почта 43 193-Р. Это и была воинская часть, где воевал родной человек: муж и сын. Семья сохранила письмо от 08.05.1944 года. Ровно за год до Победы. Текст писан обыкновенным карандашом. Понятно, что письмо солдат писал не за обычным столом, а на веревке в окопе или блиндаже. Все, что удалось разобрать, подаем без сокращений:

«Здравствуйте, мои дорогие мамаша, Виктория, Ника и славные мои Петик и Игнатик. Первым долгом сообщаю, что я жив и здоров, дорогие мои. Числа 16-го писал вам письмо, надеюсь, его получили. Если вы мне писали, то оно могло не дойти, так как нахожусь в другом месте. Адрес такой: полевая почта 43 193-Р. На этом пока заканчиваю писать. Всех целую крепко-крепко. Извините, что писал мало. Еще раз целую детей. 08.05.1944 г.»

Вот такое письмо хранит Игнат Степанович вот уже почти 70 лет. Были еще и другие письма. Не сохранились. По разным причинам. Несколько слов о Степане Петровиче Маркозяне. Родился 9 марта 1907 года в местечке Артин Батумской провинции. Сейчас эта местность входит в состав Турции. От деда прадеда сапожничал. В 1915 году семье удалось избежать резни, которую устроили по отношению к армянскому народу. Отец вывез семью буквально за несколько часов до погрома. Мы не знаем, как сложилась судьба Степана Маркозяна. Известно, что он в 1936 году приехал в Кривой Рог. Тогда много люда сюда прибыло. Город строился громадными темпами. Степь буквально гудела от новостроек. А это возможность заработать и выжить в сложных условиях. Вот и Степан Маркозян поддался пропаганде, приехал на берега Ингульба. Поселились на улице Чкалова, в доме № 45. Дел для главы семейства нашлось достаточно много. Сапожники в дефиците там, где население растет не по месяцам, а по дням. Степану Маркозяну удалось создать артель по пошиву и ремонту обуви. Заказов сразу же на весь месяц! Пришлось даже обращаться на бир-

жу труда. Искали умельцев пошива обуви. Требовались в основном сапоги на строительстве объектов «Криворожстали» и многочисленных шахт. В Кривом Роге в семье Виктории и Степана Маркозянов родились дети, двое ребят - Петр и Игнат. Все бы хорошо, если бы не злое сообщение о начале войны с фашистской Германией.

Главу семейства с ул. Чкалова № 45 вызвали в военкомат - на комиссии решили отсрочить призыв. У Степана Маркозяна пошаливало сердце. Тем временем в город вошли танки с крестами. Всю оккупацию приходилось скрываться. Степан Петрович не хотел работать на «новый порядок». Перебивался, чем мог. Кому пошьет, кому отремонтирует обувь. И так все те черные дни, когда Кривой Рог находился под пятой захватчиков. Их выгнали в конце февраля 1944 года. Почти сразу на подворье Маркозянов появились представители полевого военкомата. Эти люди имели огромные полномочия. Словом, Криворожский горвоенкомат позвал Маркозяна-старшего «под ружье». Обычно новобранцы из нашего города попадали в состав полков и дивизий, которые пребывали в составе корпусов и армий 3-го Украинского фронта.

Степан Маркозян, почему-то, был зачислен в состав 1010-го стрелкового полка 266-й Артемовской Краснознаменной стрелковой дивизии 1-го Белорусского фронта. Его недавно принял под командование маршал Жуков. Красноармеец Маркозян записан стрелком в отделение младшего сержанта Фадея Филипповича Онуфриенко. Они умрут от тяжелых ран в один день. А все для армянина из Кривого Рога началось с освобождения Белоруссии. И вот армия подошла к Одеру. Февраль 1945 года. Страшные бои разгорелись на берегах реки. Там Степан Маркозян получил тяжелое ранение. Пуля задела жизненно важные органы, и врачи боролись за жизнь солдата четверо суток. Спасти не удалось. Степан Петрович Маркозян умер в прифронтовом госпитале в г. Нойдам Бранденбургской провинции (Германия). Теперь это город Дембно в Польше. Освободителей похоронили на воинском участке городского кладбища. Об этом нам сообщили следопыты из Москвы Виктор Нечаев и Степан Калинин. В семье сохранилось несколько фотографий Степана Маркозяна. Мы некоторые из них публикуем в этом номере газеты. В 70-х Виктория с сыновьями побывала на могиле мужа.

Это фото Степан Маркозян послал в подарок брату (1933 г.).

В Кривом Роге (1937 г.).

На отдыхе в Кисловодске (1938 г.).

Мемориал, где похоронен красноармеец С. П. Маркозян.

ДЕ Б НЕ ВОЮВАЛИ

ВІД БОРОДИНО ДО АФГАНА

В документах штабу 1-ї Західної армії йшлося про втрати під час Бородинської битви в серпні (за н. с. вересні) 1812 р. Поміж інших згадувався ратник Чернігівського піхотного полку Іван Максимець із с. Кривий Ріг. Маємо підставу вважати його своїм земляком, хоча населених пунктів з такою назвою вистачає.

Ім'я Степана Недолі зберігається серед тих, хто відзначився у війні з Персією в 1828 році. Його доля пов'язана з Кривим Рогом, він позначається як молодший унтер-офіцер. Відзначився в боях на Кавказі.

Треба зазначити, що в цих війнах армія Російської імперії здобула перемогу. Що не скажеш про Кримську (Східну) війну 1853-1856 рр. У ній брав участь полтавець Федір Мершавцев. Відомо, що навчався в Петербурзькому морському кадетському корпусі. Учасник двох навколосвітніх плавань. Перший раз ходив юнгою, другий – мічманом. Романтик моря. Мало хто з громадян імперії мав змогу побачити світ. Це або моряки, або солдати, що брали участь у війнах в Європі або Азії. Федір Мершавцев бачив дивовижні країни то з палуби фрегату, то безпосередньо після сходження на берег. Все це Федір Матвійович нотував. А потім Кримська війна. Сюди всією чорною навалою сунули війська і флот Великої Британії, Франції, Туреччини. Морський офіцер Мершавцев був свідком затоплення чорноморської ескадри. Це дозволило закрити вхід в бухту Севастополя. Такою жертвою вдалося утримати південну фортецю три роки. Федір Мершавцев разом з усіма зійшов на

берег. Його призначили в гарнізон 3-го бастиону. В тих боях мав поранення, заслужив два ордени – св. Анни 3 ст., св. Станіслава 3 ст., а ще срібну медаль «За захист Севастополя» та бронзову – за Кримську війну. Після війни служив на Чорноморському флоті, зокрема в Миколаївській військово-морській базі. В 1884 році подав у відставку, причини капітан-лейтенанта. До себе запросила тітка. А мешкала вона не де-небудь, а в Кривому Розі. Племінник прийняв запрошення. Вирішив погостювати у рідних. Приїхав, та й залишився назавжди. Тепер криворіжці знають і пам'ятають Федора Матвійовича Мершавцева, як садівника, а не морського офіцера та учасника першої оборони Севастополя. Саджанці виписував з Європи. Фруктовий сад заклад на правому березі р. Саксагань. До наших часів зберігся будинок Мершавцева, який у 1978 році визнали як пам'ятник архітектури. Документи зберегли дати життя моряка і садівника: 1835-1903 рр. А ту війну програли не моряки й солдати, а диява царська казна і високе армійське та цивільне чиновництво. На сьогодні Ф.М. Мершавцев вважається першим криворіжцем, який відзначений державними нагородами. То ордени св. Анни і Станіслава.

Балканську війну 1877-1878 років історія записала в актив наших пращурів. Східні слов'яни вкотре прийшли на допомогу південним. До речі, Дунайську армію для походу в Болгарію формували на території України. Їй належало остаточно викинути османів

з Балканського півострова і визволити Болгарію від багатовікового панування Оттоманської Порти. В лавах визволителів перебували й криворіжці. Відомі імена героїв Шипки і битви за Плевну Івана Кудина, Йосипа Гуцуляка, Івана Задорожного. Кажуть, в останнього навіть знак військового ордену був. У боях заслужив.

Таку ж нагороду заслужив за ратні справи й криворіжець Іпат Данилов. Тільки на іншій – ганебній для імперії – війні. Вона тривала в 1904-1905 роках на Далекому Сході. В протиставі зійшли Росія і Японія. Іпат Васильович працював ковалем на Саксаганському руднику. Потім армія, похід на війну. Обороняв Порт-Артур. Там і заслужив хрест, який згодом назвуть Георгіївським. Ще один наш земляк – Юхим Кузенков – брав участь у Цусімській битві. В 1905 році він у складі 2-ї Тихоокеанської ескадри здійснив перехід з Балтики на Далекий Схід. Він закінчився ганебною поразкою російського флоту. То було не через простих моряків – відчайдуш і сміливців, а через цілу систему, яка панувала віками на теренах колишньої Російської імперії. На щастя, Юхим Михайлович вижив у тому морському печлі. Ще й у громадянську воював, будував КРЕС. Вважається першим машиністом турбін на цьому підприємстві. Посаду займав у 1929-1941 роках. Заснував цілу династію криворізьких енергетиків.

Фото: Ф. М. Мершавцев
Ю. М. Кузенков
Порт-Артур капітулював

Спомин про давню війну

З ОКОПІВ 1-ї СВІТОВОЇ

На сьогодні вдалося відшукати відомості про 197 криворіжців, які брали участь у Першій світовій війні (1914-1918 рр.). Давні події, майже сторіччя минуло. Майже забута війна. Напевно ювілей світової бойні нагадає про себе. Ми знаємо, що в атаках проти німців та австрійців з турками та угорцями чотири наших земляка удостоєні чотирьох Георгіївських хрестів, ще дев'ятеро – трьох. Напевно, таких героїв подальший їх пошук виявить ще більше.

Ці люди йшли в бій «За віру, царя та Вітчизну». Більшість з них захищали свою землю. Ось, як Лев Траубе (фото № 1), стоїть праворуч. В армії служив ще з 1912 року, в складі 53-го Волинського піхотного полку. З ним молодий унтер-офіцер й пішов на фронт Санітаром. Надавав допомогу пораненим прямо в окопах Галичини. Організував евакуацію з поля бою. Мав контузію. У 1917 році обирався членом полкового комітету. Після війни вивчився на лікаря в Катеринославському медінституті. Багато років присвятив лікуванню криворіжців. Залишив спогади.

Фото: Лев Траубе (стоїть праворуч)

Коли влада змінювалася 8 разів

СУМНІ НАСЛІДКИ БРАТОВБИВЧОЇ

За перші три роки революції і громадянської війни влада в Кривому Розі змінювалася вісім разів. Братовбивчий конфлікт зруйнував економіку Кривбасу. То криворіжці чинили опір австро-німецьким окупантам, то билися поміж собою червоні з білими, а їх переслідували треті сили, які мали гасла: «Бий білих, поки не почервоніють, бий червоних, поки не побіліють». Страшні роки пережив тоді Кривбас, моторошні. У нас побували свого часу і Пархоменко, і Махно, і Полупанов, і Слащов, і Клепач, і Железняков. Люди різних поглядів та політичних орієнтацій. У кожного була своя правда. А імена ці залишило історії. А вона надає приклади, коли ворогуючі сторони примирялися з часом, потому, як минуть десятиріччя або навіть століття.

Герой Хасану

НА СОПЦІ ЗАОЗЕРНІЙ

Кілька слів про Степана Бігуса. Напевно, він серед перших криворіжців заслужив орден Леніна за бойові дії. Сталося це в 1938 році. Степан Опанасович служив тоді на Далекому Сході, неподалік від озера Хасан. Кордони держави боронив. Майже тайгова тиша була порушена нахабною атакою самураїв на сопки Заозерна та Безіменна. Молодий командир Бігус саме перебував у наряді. Прикордонники встигли дістатися верхів'я сопки Безіменної. І тут почулися постріли, вони заклали вилуки японців: «Банзай!» Щось на зразок нашого: «Ура!» Старший пікету наказав Степану Бігусу повідомити про провокацію супротивника на заставу. Знали кому доручити таку місію. Бігус знав місцевість, служив на сопках біля озера Хасан другий рік. Прикордонник швидко обернувся. Привів з собою посилену групу прикордонників. Сам Степан озброївся кулеметом. З ним й прийняв бій з японцями. Стрільва, поки не отримав важке поранення. Як несли на ношах, не пам'ятав. Свідомість повернулася в госпіталі. Там і дізнався Степан Опанасович про високу нагороду. За подвиг на сопці Безіменна його чекав у самій Москві орден Леніна. Як тільки вилікувався, поїхав та отримав найвищу відзнаку. Після війни доля закинула Степана Бігуса на Криворіжжя. Він навіть призначався прокурором Криворізького району, а потім багато років очолював колгосп. За ним йдуть мирний орден «Знак Пошани» та кілька медалей ВДНГ. Помер герой Хасана в селі Зелене Поле. Дати життя: 1916-1988 рр.

КРИВОРОЖЦІ

НЕНАДЕЖНЫЕ ТРАКИ «ШЕРМАНА»

Американские бракоделы... спасли многие жизни. И не своим, а советским танкистам. Дело в том, что из-за океана все годы войны шла помощь. Среди всего этого особое место занимали танки. И в первую очередь марки М 4 «Шерман». Таких, нашим по особому соглашению «ленд-лиз», механизированные части Красной Армии получили на вооружение более двух тысяч. Один из них быстро освоил криворожанин Иван Лагун. В 1941 году в армию его не взяли по возрасту. Рожден в 1924 году. Повестку прислали за день до захвата города немецкими войсками. Прибыл в военкомат, а там двери забиты «Крест на крест». Все уехали настолько быстро, что даже бумаги не успели сжечь. Вместе с семьей Иван Лагун пережил оккупацию. Электриком подражался, лишь бы выжить. До августа 1944 года вместе со всеми восстанавливал израненный, опустошенный город. Вторую повестку (включая ту, из 1941-го) парно прислали в августе 1944. К тому времени фронт откатился далеко к западным рубежам.

- Я думал, - вспоминает Иван Семенович, - что нас, совсем молодых новобранцев, направят в Молдавию. Там шли кровопролитные бои. В тот ад массу людей бросили.

Наверное, Ивану Лагуну повезло. Вместо фронта, его направили еще дальше, чем Кривой Рог, от фронта. В Баку получил предписание. Там расположился запасной танковый полк. Тогда криворожанин и увидел американский танк «Шерман». Это пополнение начало изучать материальную часть. Машина серьезная. Экипаж пять человек. Мощная пушка со спаренным пулеметом, а еще зенитный, крупного калибра. Ивана Лагуна посадили за рычаги. Механик-водитель для танка фигура ключевая. Вскоре на погонах появились сержантские лычки. А в верхах ду-

мали: куда и когда? Не стоять же этой броне в бакинских лагерях вечно. Стали доходить слухи, что бригаду «шерманов» высокое командование нацеливает на запад. Поротно и повзводно машины начали движение к ближайшей железной дороге. И тут стали рваться траки на гусеницах. Как по велению волшебной палочки. У нас говорят: «Как на зло». Техническая служба установила, что детали и комплекты изготовлены на американских заводах с существенным браком. Такое впечатление сложилось у наших специалистов, что все это делалось за океаном умышленно. Либо действовали диверсанты из «пятой колонны», либо промышленники гнались за дешевой и быстрой изготовлением. Словом, движение прекратили, все танки отправили в передвижные мастерские. Пока бригада восстанавливала свою маневренность и боеспособность, с западного театра военных действий пришла победа. А тем временем «шерманы» надежно стали «на ноги». Умельцы полностью заменили траки. Как раз очень кстати, надвигались серьезные события на Дальнем Востоке. Ехали долго, тяжело, нудно, утомительно, а главное в полном неведении. Куда? Зачем? Люди и танки преодолели несколько часовых поясов. Только в монгольском городе Баим-Тумен (Чойбалсан) кочегары перестали бросать уголь в топку паровозов. Рельсов больше нет. Тупик. А значит конечная цель такого длительного путешествия под перестук колес. Мощные машины буксовали по ходу движения. Моторы помогали друг другу вырваться из песчаного плена и продолжали движение в заданный квадрат.

- Шли день и ночь, - рассказывает Иван Семенович, - поговаривали о том, что скоро упремся в границу с Маньчжурией. А дальше - война. Так и случилось.

Ветеран многое помнит из тех лет. Как за-

быть?! Кажется, что до сих пор на зубах падают те самые монголо-маньчжурские пески. А по ночам Ивану Семеновичу Лагуну часто снятся те эпизоды. В начале августа 1945 года бригада «шерманов» в составе огромной группировки советских войск подошла к границе с Маньчжурией. Шум танковых моторов на земле заглушал самолеты. Они специально летали вдоль границы, чтобы скрыть переброску войск. Потом те самые бомбардировщики поддержали наступление целого фронтового контингента. Часы показывали 4.30. Раннее утро 8 августа 1945 года. Танки с десантом, в том числе и наши «шерманы», устремились к горам Большого Хингана. История такого еще не знала. В рейд ушла целая танковая армия - 6-я гвардейская генерала Кравченко. Цепь горного массива, как думали японцы, наглухо закрыла вход на перевалы. Самураи даже постов там не выставили и очень за это платились.

- Мы шли, - слово участнику событий Ивану Лагуну, - тремя колоннами. День и ночь. Впереди пропускали саперов. Они рвали скалы, чтобы расширить дорогу для техники. Эта местность ничего никогда не видела, кроме мулов и яков.

И вот горы уже прикрывали горизонт. Сзади колонна. На равнине войска соприкоснулись с новой бедой. Начались муссонные дожди. К тому же японцы взорвали мост через речку Ляохе. К ее «природным» пяти метрам глубины прибавились еще и дождевые потоки. Если в тихое время года ширина водной глади составляла 400 м, то тут активность муссонов все это усиливала с непредсказуемой скоростью и темпами. Армада ждала долго, пока не подошли мостовики, и саперы не восстановили движение по понтоному настилу. Средства для переправы технику выдержали. Пришлось насыпать делить на отдельных участках размокшей отливной дороги. Несколько раз танк, который вел сержант Иван Лагун, вступал в стычки с самураями. Специально тренированные бойцы вели борьбу со смертниками. И так до самого Мукдена. Прорыв целой армии, одетой в броню, ошеломил противника. Бросок через Гоби и Большой Хинган, в котором принял участие наш земляк, вошел в учебники

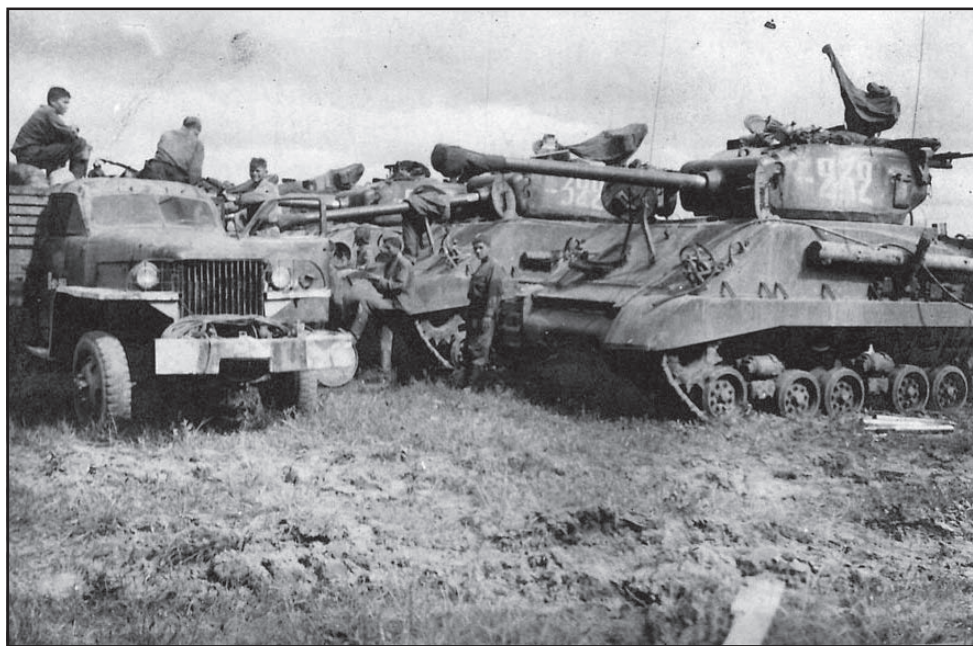
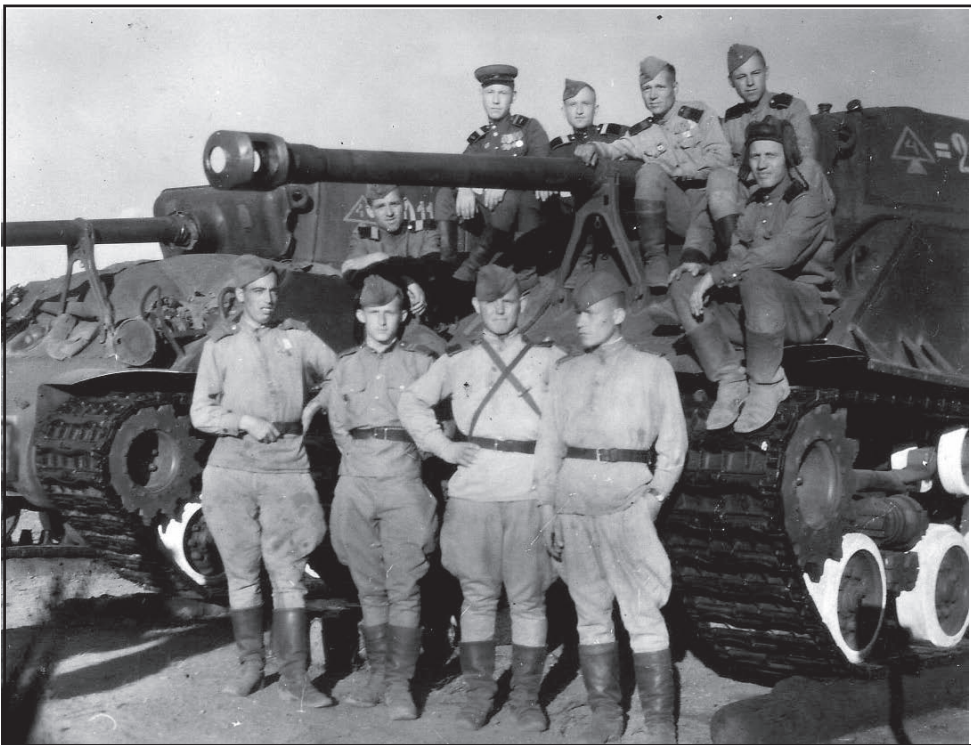

по военному искусству Генерального штаба Вооруженных Сил СССР. И не только. Даже страна, создавшая и прилавившая «шерманы», детально изучает по сей день переход советских войск по тому труднейшему маршруту. Почти все участники операции награждены. Сержант-танкист Иван Лагун с тех пор хранит медаль «За отвагу». Еще несколько лет криворожанин служил в армии. Далеко от дома, в Западносибирском военном округе. С американских танков М 4 сняли башни с оружием и превратили в тягачи. Ими чистили дороги от снега, в пору уборки урожая помогали «колесникам» вывозить зерно. За это старшина Иван Лагун получил три почетные грамоты от генерала армии А.Еременко. Эти фолианты сохранились до сих пор.

А танкист, пришло время, домой вернулся. Иван Семенович много лет занимался ртутными выпрямителями в строительном тресте «Южэлектромонтаж».

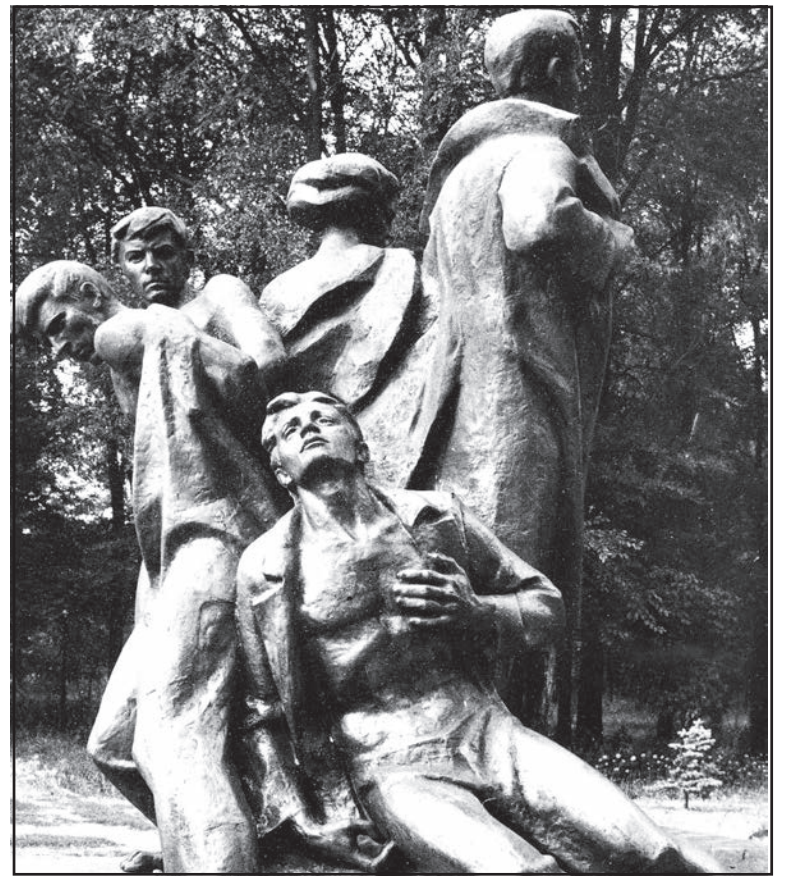
Фото: Танкист Иван Лагун (1945 г.) Танковую «мощь» передает сыну. «Шерманы» в надежных руках.

Публикуется впервые.
Подготовил Владимир Бухтияров

Верховна Рада України прийняла Постанову про відзначення 70-річчя з дня створення підпільної молодіжної організації «Молода гвардія». В документі, зокрема, говориться: «Героїчний подвиг молоді шахтарського містечка Краснодон Луганської (Ворошиловградської) області навечно обезсмертив їх імена та показав усьому світу приклад беззавітної любові до своєї Батьківщини та рідної землі, незламної волі та одвічного прагнення до свободи, виконання синовнього боргу перед своїм народом, вірності принципам братерства та патріотизму». Постанова передбачає коло заходів, які рекомендується провести нарівні держави та місцевих органів самоврядування. Практично в кожному місті та населеному пункті України під час її окупації діяли підпільні організації та групи. Як правило, основу їх складали люди молоді за віком, тоді майже всі вони перебували в лавах ЛКСМУ. В 1941-1944 роках гостра боротьба з німецьким терором тривала й в Кривому Розі. Населення піднялося на боротьбу з окупантами. Молодь Криворіжжя зброєю й словом почала чинити опір ворогу за рік до того, як гітлерівці окупували Донбас. Проти гітлерівського «нового порядку» діяло в Кривому Розі 14 підпільних груп, основу яких складала високо свідомо молодь. То й були наші «молодогвардійці». Постанова Верховної Ради ще раз нагадує про подвиг народу.

ПРО НАШИХ МОЛОДОГВАРДІЙЦІВ

Меморіал на честь криворізьких молодогвардійців

Скористаємося документами, спогадами, довідками, погортаємо фотографії тих буремних років, коли наша земля опинилася під ярмом нащадків кривавих тевтонів з берегів Рейну і півних Нюрнбергу. Хоча й не було жорстоких і тривалих боїв за Кривий Ріг у серпні 1941 року, та поранених мешканці наших селищ по ланах і битих шляхах збирали та переховували від окупантів. Юні месники з групи «Держинець», яку організував комсомолец Іван Демиденко, обднали в лісоземлі тимчасовий шпиталь. До самих холодів там піднімали на ноги бійців Червоної Армії. Якось ватажок підпільників із селища ШУ ім. Держинського таємно пробрався до німецького лазарету, який розташовувався в педінституті. Вночі він потай набрав із медкімнати багато ліків, інструментів та перев'язочних засобів. Це врятувало десятки життів в тому, лісовому, шпиталі. До появи на території селища чобіт чужинців, Сергій Меренко встиг закінчити дев'ять класів СШ № 26.

Навіть він не знав, що батька залишили в місті для організації підпілля. На жаль, якась сволота виказала Меренка-старшого коменданту, і його розстріляли. Син поштовився за батька. Петро Демиденко, брат керівника молодіжного руху опору на Держинці, записав у ті роки: «Меренко, Татаринцев і студенти дістали друкарську машинку і продовольчі картки, які роздали сім'ям червоноармійців...» До речі, Петро Демиденко вижив у тій боротьбі, став науковцем, написав книгу про діяльність підпільників з групи «Держинець». Пам'ять про них бережуть учні ЗОШ № 26. Назавжди в історії Кривого Рогу залишаться імена братів Григорія і Миколи Кожакіних, сестер Валентини і Надії Бузьків, Петра Санжарського, Галини Прокopenко (мати відомого кіноактора Родіона Нахалетова), Володимира Кисіля, Віктора Гемса, Павла Татаринцева. Хтось загинув у збройній сутичці з гестапівцями, хтось помер від катувань, а хтось пішов із життя після війни.

Багато написано про ще одну групу криворізьких молодогвардійців. Вона діяла на території селища КМЗ. Патріотів очолював комсомолец з СШ № 15 Микола Решетняк. Нещодавно Асоціація «Комсомолец Кривбасу» нагородила його та його побратимів знаком «За заслуги». По смертно. Під звуки траурних мелодій учні ЗОШ № 15 пронесли залом розетки з нагородами загиблим комсомольцям-підпільникам:

Груні Романовій,
Миколі Ходичу,
Анатолію Жовтусі,
Олексію Щербаку,
їх ватажку Миколі Решетняку.

Нагороди передали до музею підпільників при школі № 15. Ці сміливі розповсюджували листівки, псували рації з німецьких танків, попереджали населення на вулицях про облави та полювання за молоддю. Відважно п'ятірку люто катували, розстріляли на світанку 17 вересня 1943 року. Тепер щорічно на місце stratи йдуть їх нащадки. Із свічками пам'

яті, театралізованими композиціями. Квіти у підніжжя братської могили. Плачуть верби над могилою, несе поряд свої тихі води Інгулець. У цьому місці він посилюється течією Саксагані.

Патріоти Кривбасу не мали змоги організувати широкомасштабну партизанську війну, як у лісах Сумщини, Чернігівщини, під Ковелем і Житомиром. Природні умови не дозволяли. Але вони робили все, аби викинути зі своєї землі фашистів як швидше.

На території Центрально-Міського району короткого часу діяла підпільна група під керівництвом комсомольця Миколи Богодистова. Він об'єднав навколо себе О.Васюкова, С.Шаблія, Ф.Гущина, О.Шапалова. Ватажка схопили в лютому 1942 року, і вже 03.03.1942 р. розстріляли після жорстоких катувань.

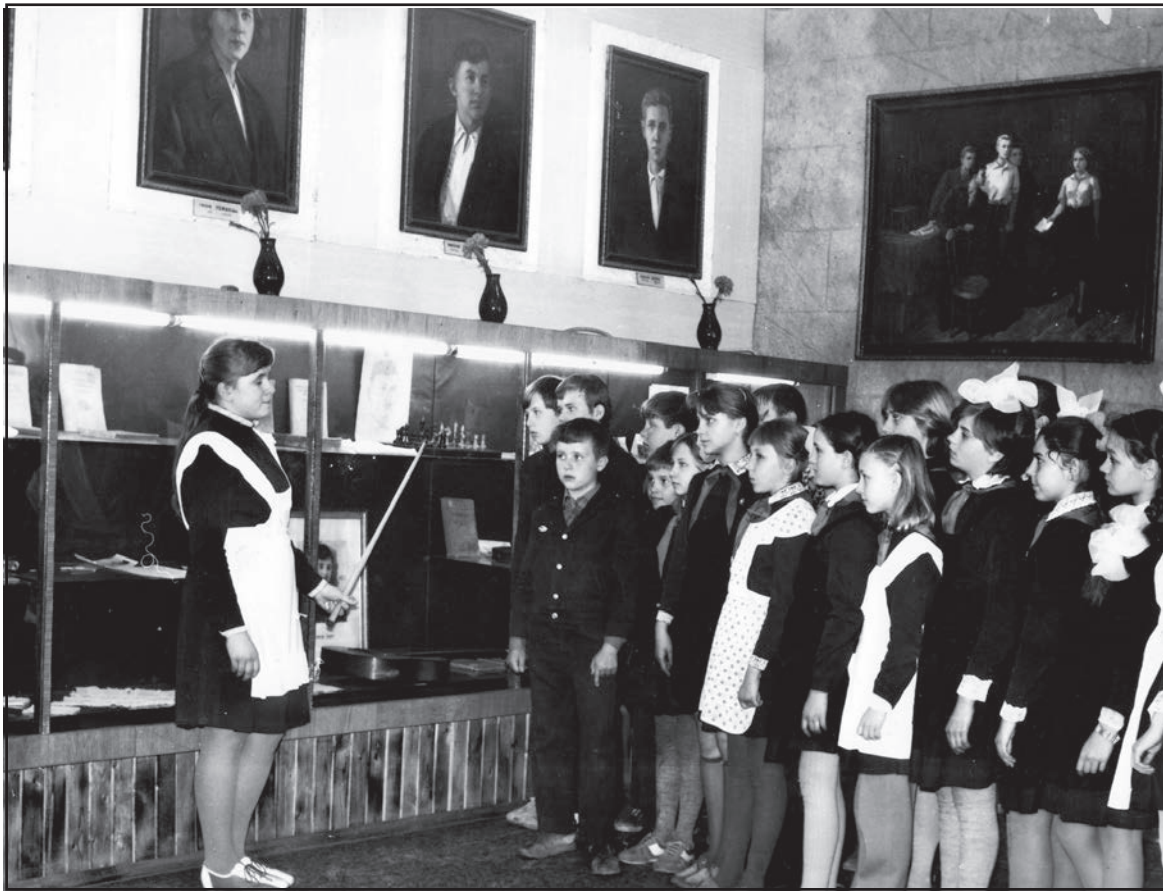
Фашисти stratили біля споруди контори ШУ «Інгулець» групу патріотів, які відмовилися відбудувати шахти. Серед загиблих був й активний комсомолец 30-х Степан Кото-

луп. Він прибув на заклик молоді на відбудову Кривбасу після громадянської війни. Навчався в Криворізькому гірничорудному інституті, де входив до складу комсомольського бюро факультету. Степан добровільно пішов на війну з Фінляндією. Брав активну участь у бойових діях. З початком гітлерівської навали С.П.Котолупа залишили в Інгульці. Йому довіряли, бачили в ньому ватажка місцевого підпілля. Не судилося, Степан Котолуп загинув від кулі окупанта біля стіни. Сталося це 13 вересня 1941 року.

Володимир Бакай, Володимир Буряченко, Сергій Косик, Степан Нікітенко, Микола Посадський... Далеко не повний перелік тих, хто боровся з ворогом у комсомольському підпіллі під керівництвом Юрія Козаченка. Вони зробили все, що змогли. Керівник групи Юрій Маркович Козаченко, син відомого криворізького гірника (кавалера орденів Леніна та Трудового Червоного Прапора), народився в 1911 році. Активний комсомолец 30-х, вів боротьбу із неписьменністю, член команди «Синя блуза», поет і декламатор. Все це вживалося в душі і серці юнака. Успішно закінчив Криворізький педінститут. Викладав українську мову та літературу в СШ № 16, де створив літературний гурток. Писав і друкував вірші. Славив природу, теплі слова присвячував молоді, своїм вихованцям. Ще з весни 1941 року Юрій Козаченко проходив курси бойової підготовки на базі 147-ї стрілецької дивізії, яка саме формувалася в Кривому Розі. Її ешелони пішли під Київ у липні 1941 року. Там, біля стін української столиці, дивізія майже повністю полягла в боях. Юрій Маркович вижив у тому пеклі. Він поділив трагічну долю Південно-Західного фронту. Криворіжець опинився в оточенні. Виснаженим дістався Кривого Рогу. Як тільки відновив сили, почав шукати однодумців для боротьби із загарбниками. Вже восени 1941 року на Соцмісті і в Довгинцевому городяні відчували, що боротьба з ненависним ворогом почалася. Вдалося створити антифашистський комітет. До його складу увійшли люди різного віку. Партизан часів громадянської війни Пилип Щербак, учитель Іван Москаленко, Юрій Козаченко, комсомольці Сергій Поляков, Валентин Шевченко, Марія Стадник. До дня Жовтневої Революції патріоти вивисили 12 прапорів, врятували близько 100 військовополонених, готували диверсію на залізниці. Багатьох з комітету виказав зрадник. Переважаюча більшість

Учні СШ № 26. І. Демиденко 1-й праворуч у 1-му ряду

В музеї криворізьких молодогвардійців з групи М. Решетняка (ЗОШ № 15)

Меморіальна дошка на честь В. Г. Козіненка

В. Г. Козіненко

Ю. М. Козаченко

Патріоти перед розстрілом (1942). Є припущення, що це група М. Богодістова

Т. І. Буряченко (1919-1942)

В. І. Кисіль, член підпільної групи «Дзержинець»

30-х вона організувала комсомольський осередок в сел. Божедарівка. Працювала з малечю в дитсадку ШУ ім. Р.Люксембург. Восени 1941 року приєдналася до підпільної групи Червоногвардійського ШУ. Відзначалася особливою хоробрістю. Випустила більше 150 листівок. Поліцаї вистежили патріотку, її катували з винятковою жорстокістю. Загинула комсомолка Таїсія Буряченко, але нікого не зрадила. Німці її повісили на околиці Кривого Рогу. Пам'ять про мужню підпільницю зберігається в назві вулиці, у меморіальній дошці.

Ще одна відважна дівчина прославила Кривий Ріг. В партизанському загоні Г.Седнева була Фроси-

на Осика. Зв'язкова, розвідниця. Героїчно загинула в бою з карателями. То сталося напередодні визволення нашого міста.

На Бажанівському кладовищі вічним сном сплять герої-підпільники з групи Сергія Циганенка. Він керував діяльністю 30 патріотів. Група мала 5 радіоприймачів. Підірвала шахту, тримала зв'язок з партизанами Чорного лісу, що на Кіровоградщині. Юнаки готували збройне повстання. Якби не зрадник...

Минають роки. Все далі події Великої Вітчизняної. Наш обов'язок - берегти пам'ять про героїв-підпільників. Вони були молодими, любили життя, заради нас з вами загинули.

Вони наказують нам:
- Берегти пам'ять про суворі 1941-1945 рр.

- Організувати музеї, музейні кімнати, де зберігати свідчення, документи про подвиг наших пращурів.

- Відкривати нові меморіальні дошки.

- Готувати доповіді, писати дослідження, організувати конференції з пропаганди подвигу.

Це під силу всім. Не треба прикриватися кризами, політичними протистояннями, відсутністю коштів. Пам'ять особливих матеріальних витрат й не потребує. Пам'ятаємо!...

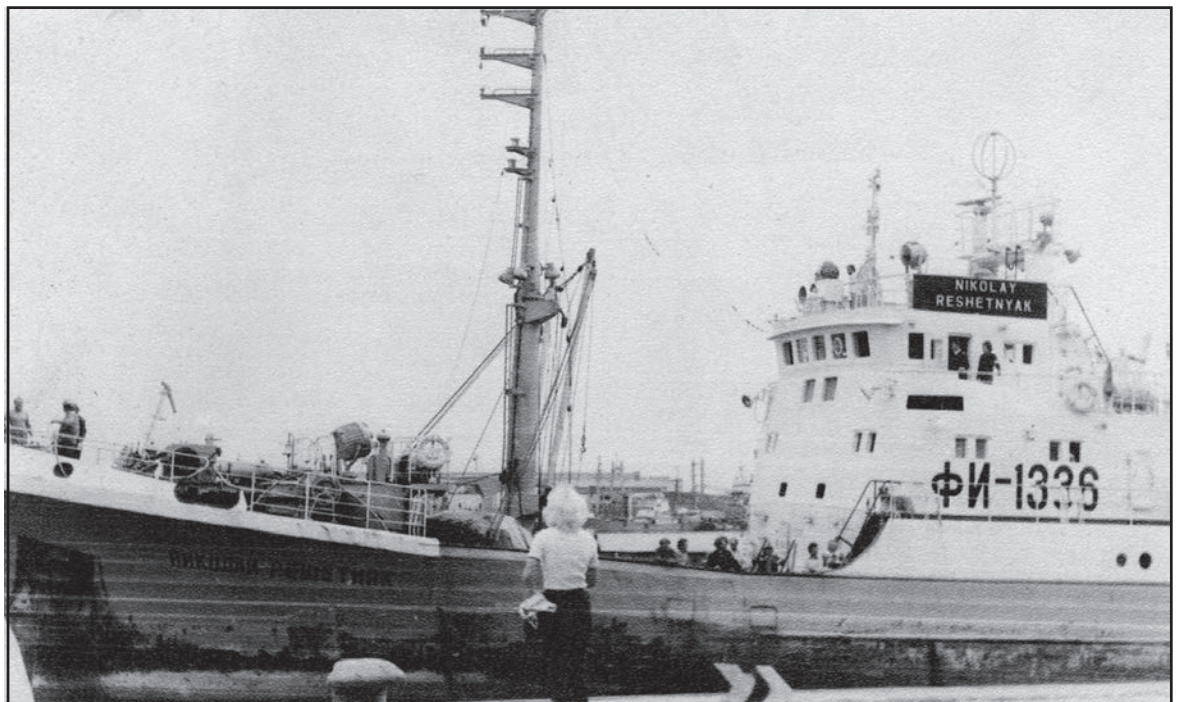
Віталій Санига

патріотів загинула в лабетах гестапо. Тепер учні ЗОШ № 16 збирають матеріали. Вони обов'язково відкриють ще один музей криворізьких молодогвардійців. Особливо люту смерть прийняв Юрій Маркович Козаченко. На його честь названо вулицю, встановлено кілька меморіальних дошок. Тепер учні та вчителі ліцею (створений на базі колишньої СШ № 16) проводять мітинг-реквієм біля братської могили, де 16.12.1944 р. були перепоховані розстріляні месники. Це вже стає традицією. Поруч з Ю.М.Козаченком похований його соратник, колега за фахом, Віктор Козіненко. Навчав дітей точним наукам у СШ № 27 (тепер це ЗОШ № 91 по вул. Транспортній у Довгинцевському районі, де встановлена меморіальна дошка). Архівна довідка із обласного сховища історичних документів підтвердила, що Віктор Гаврилович у серпні 1941 - липні 1942 рр. керував підпільною групою, операціями із збирання зброї на місцях боїв, розповсюдженням листівок. Їх виготовляли на принтері. Його зібрали всім миром.

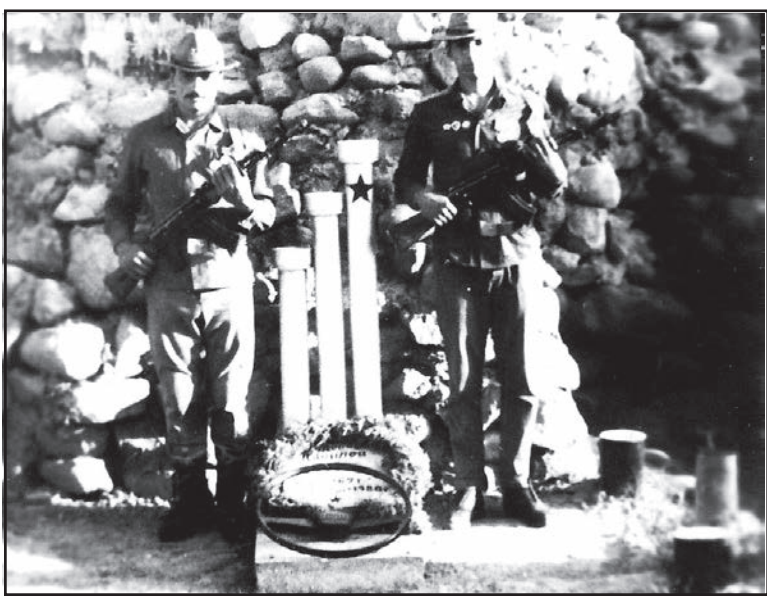
Комсомольсько-молодіжна група діяла з лютого 1942 року й у селищі

Червоногвардійської рудні. Її організував комсомолец Микола Гриньов. До війни активно займався спортом, очолював футбольну команду цього рудника. Служив водолазом на Чорноморському флоті, де брав участь у підйомі кораблів, які затонули під час 1-ї світової та громадянської воєн. С початком війни Вітчизняної обороняв Севастополь. У липні 1942 року потрапив у полон. Тільки взимку 1943 року дістався рідної домівки. Патріоти рудника знали вольовий характер Миколи Гриньова. Йому запропонували долучитися до боротьби з ворогом. Товариші довірили очолити групу. Вже в жовтні 1943 року з наступом частин Червоної Армії на Кривий Ріг, підпільники Червоногвардійського рудника сформували партизанський загін. Його очолили Гриньов та Мазикін. Брала участь у боях за Тернову Балку та Новоіванівку. Окремі бійці загону приєдналися до загону підполковника А.Шурупова, який врятував греблю КРЕСУ від знищення.

У складі підпілля перебувала Таїсія Буряченко. Важка їй випала доля. Вихованка СШ № 37. У кінці

Корабель «Микола Решетняк» (1970 р.)

НАГРАЖДЕН ПОСМЕРТНО

Практически все школьные годы он готовил себя к службе в армии. Очень хотел стать офицером. Занимался на турнике, успел одержать несколько побед на юношеском ринге и выполнить на пути к боксерскому олимпу нормы третьего разряда. Вадим умел перебороть себя, на редкость был целеустремленным. По месту рождения - криворожанин: 04.04.1969 г., а по духу и волюности - крестьянин. Как только выпадали дни, сразу ехал к деду и бабке в соседнюю Гуровку. Бегал по тамошним серебристым лугам, дышал особым воздухом леса, который начинался практически на окраине села. Рубил дрова, носил воду. Внуком не могли нарадоваться. А как же иначе, при таком паренке. Его ждали. Бабушка выходила на сельскую уличку и все всматривалась: не идет ли ее любимец. Когда Вадим таки входил в чистую сельскую избу, она наполнялась радостью. Это только самому нужно почувствовать. Хорошим аттестатом СШ № 45 порадовал родных Вадим Данилов. Решил испытать судьбу и поехал в Каменец-Подольский. Там хотел поступить в военное училище. Родители были против. Уже по ходу экзаменов все бросил и вернулся домой. В горнорудном институте не добрал один балл... Военкомат направил допризывника Данилова на курсы водителей. Хорошая тогда существовала практика. Об армии заботились. А еще Вадим успел получить специальность слесаря по ремонту автомобилей в СІТУ № 39. Он поработал в автоцехе ЦГОКа всего несколько месяцев, как пришла повестка из военкомата. Все провозжали. И коллеги, и друзья по школе, и соседи. Как чувствовали...

Призывник Вадим Данилов уехал на юг. Школу молодого бойца проходил в армянском Ленинкане. А потом...

Колонна ушла в неведомую даль. Все дальше и дальше на юг. И вот машины подняли дорожную пыль чужой страны. Вадим оказался на территории Афганистана 15 ноября 1987 года. Рядовой. Водитель КАМАЗа отдельного трубопроводного батальона 40-й армии. Блокпосты, точки, оцепления, маневренные группы... Все это служило охране трубопроводных веток от Саланга и далее на юг. Километр за километром. По трубам шло горячее для нужд армии, которая воевала. На трассе постоянно происходили подрывы, кражи. Бесчинствовали местные отряды моджахедов, пробирались и кочующие отряды диверсантов. Батальон находился в постоянной боевой готовности. Достаточно заметить, что автомобиль рядового Вадима Данилова был буквально изрешечен пулями и осколками. Шofer постоянно чинил свою машину, и она продолжала служить. Словно платила за работу о себе. Как-то Вадиму предложили новую технику. Отказался. Еще с большим рвением взялся за ремонт КАМАЗа. И тот снова бегал по крутым дорогам от Саланга на юг. День за днем. Руки стали мозолистыми, крепкими. Ремонтники были довольны действиями водителей. Криворожанина Вадима Данилова признали лучшим в части. Юноша-солдат этим гордился. Было чем. Как написал домой несколько строк: «Уходят наши домой, а мы провозжаем их печальными глазами...»

Как раз в тот момент начался вывод советских войск из ДРА. Еще яростнее случались стычки с местными бандитами. Все чаще приходилось отстреливаться от нападения душманов.

Упала ночь. Темная, южная, августовская. От той черноты она казалась еще более злоедей и коварной. Именно под ее покровом орудовали шайки исламистов. Вадим заночевал на блокпосту. И случилась беда. Враги атаковали точку. Вадим Викторович отстреливался до последнего патрона. Пули душманов его изрешетили. Не хватило даже бинтов. Вадим умер на руках товарищей. Так оборвалась его жизнь. Это случилось 14 августа 1988 года.

Воин-интернационалист, кавалер ордена Красной Звезды (посмертно) Вадим Викторович Данилов похоронен на кладбище им. Горького в Терновском районе. Совсем рядом лежат останки тех, кто освобождал Кривбасс в годы Великой Отечественной войны. Это символ. Мы должны его беречь. Ради того, чтобы не было необходимости опускать в эту землю тела, убиенные на войне.

ШУРАВЫ ЗА

Минул еще один год после вывода советских войск из Афганистана. Давно это было. За этот период многие «афганцы» стали уже дедами в своих семьях, их виски украсила седина. Ветеранам есть, о чем вспомнить и что помнить. Ряды, которые объединяют солдат войны за южной речкой Пяндж, становятся все теснее. Это радует. «Афганцы» решительно выступают за свои права, они заслужили уважение общества. На этих страницах мы печатаем отдельные главы из новой книги журналиста Владимира Бухтиярова «Виват, шурави!»

РАКЕТУ ВЫНЕС С ПОЛОСЫ

Он давно научился бороться за свое «я», убеждать и побеждать. Так у Анатолия Галиченко повелось издавна. Отец-фронтовик учил выдержке и умению отстаивать свое мнение, уверенно двигаться к поставленной цели. Родом наш герой из с. Голубовка Павлоградского р-на Днепропетровской обл. Его родители получили свидетельство о том, что сын Анатолий родился 7 октября 1950 года. Парень успешно прошел весь курс обучения в СШ № 1 Павлограда. Толя давно стал подумывать о своем будущем. О небе думал. О летной службе. Отец предлагал подумать, однако особо сыну не перечил. Пришлось «повоевать» и на комиссии военкомата. Намекнули, что, мол, ростом для авиации не вышел. Анатолий Галиченко и тут не спавал. Добился направления в Харьковское высшее авиационное училище летчиков. Поступил туда в августе 1967 года. Тогда и военную присягу принял. Изучал авиатехнику, часами пропадал на тренажерах. «Быстрее бы летать!», - жил с такой мыслью. И дождался, когда инструктор положил руку на его плечо:

- Молодец! Летать тебе долго! Анатолий победил. Сам себя. Ценой усилий и одержимости. Небо ему покорилося, открыло свои тайны. Училище позади. На плечах лейтенантские погоны.

Подчинился приказу - уехал в Забайкалье. Там летал, шлифовал свое мастерство. Вскоре стал первоклассным пилотом. Его как-то позвали к командиру части. Прибыл, как положено, представился. Вместе с командиром поднялся челoveк с Золотой Звездой Героя Советского Союза и знаком летчика-космонавта. Им оказался Лев Демин. Беседа длилась долго. Пилоту 1 класса старшему лейтенанту Анатолию Галиченко предложили записаться в отряд космонавтов. В самом разгаре готовилась масштабная программа полетов на «Буране». Заманчивое предложение. Такое может случиться только раз в жизни. Анатолий Филиппович дал согласие. Командование авиасоединения, братья по крылу с сожалением провозжали однополчанина в Москву. Таких летчиков и друзей, как Галиченко, еще поискать нужно.

В Звездном Городке начались тренировки. Украинский забайка-

лец собственными глазами увидел мощь советской программы подготовки космонавтов.

- Все, что я увидел, - до сих пор восхищается Анатолий Филиппович, - было грандиозно. Мы все готовы были лететь хоть на Марс.

Много раз Анатолий Галиченко поднимался в настоящую стратосферу и оглядывал нашу голубую планету с высот. Потом были занятия в условиях невесомости. Тренировки утомляли, но они к конечной цели приближали.

Не суждено. На пути к дороге во Вселенную оказалась простая ангина. Она дала осложнение, и медкомиссия центра подготовки к космическим полетам приняла решение не рисковать и отчислить стажера Галиченко из отряда космонавтов. Хорошо, что летать на боевых самолетах не запретили. И офицер-авиатор наслаждался полетами. Теперь уже на далеком Западе, над Дунаем и просторами Венгрии. Такая себе «компенсация» за неудачу в отряде космонавтов.

А капитана ВВС тянуло к местам прежней службы. Манили дали Забайкалья. Звали друзья. Написал рапорт. Просьбу удовлетворили. Свое мастерство летчик оттачивал в полетах над тайгой с ее многочисленными реками и озерами. Росли мастерство, звания и должности. На момент спецкомандировки за Пяндж Анатолий Галиченко имел чин подполковника и должность руководителя полетами целого соединения.

Даты 30.05.1986 - 04.08.1987 гг. имеют особое значение в летной биографии Анатолия Филипповича. Афганские то времена. Для подполковника Галиченко. Должность привычная: начальник центра руководства полетами в Кандагаре.

- Радиус действия авиации, - говорит полковник ВВС запаса А.Ф. Галиченко, - распространялся на горный массив Гиндукуш, пустыню Регистан, Шинданд. Экипажи летали практически круглые сутки. Авиацию вызывали в качестве поддержки наземных войск. Шум на аэродроме не затихал.

Как-то на посадку пошел бомбардировщик. Все шло нормально. И вдруг от фюзеляжа отрывается предмет. Самолет пробежал по бетонной полосе и замер. Бойцы из

батальона аэродромного обслуживания бросились на место падения. Оказалось, что это боевая ракета. Руководитель полетов подполковник Галиченко приказал всем покинуть опасную зону. Мысли работали хаотично. На полете к базе еще несколько самолетов. Не садить же их на ракету. И командир принимает единственно правильное, на его взгляд, решение.

Когда все отошли на безопасное расстояние, он сам подошел к тому «сюрпризу». Распрямылся, аккуратно взял на руки и тихо, как настоящее дитя, понес подальше от взлетно-посадочной полосы. На вопрос корреспондента Криворожской городской газеты «Червоный гірник», было ли ему тогда, на полосе, страшно, отвечал просто: «...было не страшно, а тяжело. Вес - примерно килограммов тридцать - сорок». Смелчак нашел силы. Через несколько минут на полосу садился самолет, который возвращались с боевого задания. За подвиг под Кандагаром подполковника Галиченко наградили орденом Красной Звезды.

У боевого летчика много медалей, а еще орден «За службу Родине в Вооруженных Силах СССР» 3 ст. В 1993 году «афганец» ушел в запас. В Кривом Роге живет с 1996 года. Окончил юридический факультет Гродненского университета. Преполагает в Криворожском экономическом институте Киевского национального экономического университета.

ЕСТЬ О ЧЕМ ВСПОМНИТЬ

Ирина Сторчак по профессии работник торговли. Она и мысли не имела, что когда-то будет находиться в зоне боевых действий. Тем более так далеко от родных земель. В пылающий Афганистан попала по направлению Орловского горвоенкомата. До этого Ирина работала продавцом в промторге. По своей специальности и попросилась в Афганистан. За Пяндж попала в январе 1984 года. Сразу прикрепили к 656-му отделению торговли штаба 40 армии в Кабуле. Часть именовалась под № 84641. Почти два года там и работала. Потом перевели в селение Суфла вблизи г. Баракки в провинции Логар. Ирина была задействована сразу в трех профессиях: продавец, официантка, библиотекарь. Как-то ездила с боевыми друзьями на боевые стрельбы под Кабулом. Увлечлись на полигоне, что никто не заметил, как душманы подкрались с высот. Оттуда обстреляли. Девчат спасли бойцы. Они прикрыли их броней, затолкали в бронетранспортеры и вывезли в безопасное место. Ирина как-то и сама стреляла по моджахедам. Из крупнокалиберного пулемета, установленного на борту вертолета. Упросила экипаж взять ее с собой. Они летели в Кабул по делам, согласились доставить туда и Ирину подружку. Та уезжала в Союз, в отпуск. Так и полетели.

Стояла зима 1986 года. При солнечной погоде открывалась сказочная красота. Горы в снегу, их слепили лучи. Только шум моторов нарушал природную идиллию. Вдруг по «вертушке» стали стрелять из ущелья. Летчики выбросили тепловые ракеты и разрешили двум пассажиркам ответить душманам из бортовых пулеметов. Девчата нажали на гашетки. Вскоре вертолет ушел из опасной зоны.

- А вообще, - говорила Ирина Николаевна Сторчак, - мне всегда везло. Возле меня находились хорошие люди.

Она вспоминает свои афганские будни. Есть о чем. Фото: 1. У штаба 40 А. И.Сторчак справа. 2. На фоне Дворца Амина. (в центре)

РЕЧКОЙ ПЯНДЖ

ОБХИТРИЛИ ДУШМАНОВ

Ветеран «афганец» Алексей Масловатый помнит о днях боевых. Он часто обращается к своим боевым побратимам с призывом:

- Идите в школы, встречайтесь с молодежью, рассказывайте о своих боевых товарищах, о себе, о настоящем героизме, об интернациональном братстве и взаимопомощи. Учитесь их уму-разуму. Пусть мальчишки узнают о мужестве настоящих героев.

К мудрым словам прислушиваются. Солдаты афганской войны знают, что их опыт полезен и поучителен для молодежи. Они вместе с воспоминаниями о боях на территории ДРА завещают, по-сути, своим детям и внукам честь защитника. А сейчас в защите многие и многие нуждаются. А еще молодежь нужно уберечь от неприкрытой лжи, фальсификации недавнего прошлого. Этим и занимается активист ветеранского движения Алексей Масловатый. Он избирался депутатом Центрально-Городского райсовета. И эту трибуну патриот Масловатый использует с максимальными возможностями.

Дед Алексея Ивановича по материнской линии погиб в 1941 году, защищая родную землю от фашистов. Род Масловатых походит из села Поповка Маньковского района Черкасской области. Там Алексей и родился 18 августа 1956 года. Его страна, которую он будет защищать то на западе, то на юге, в тот день, по традиции, отмечала День авиации. Окончил восьмилетку, профессию токаря получил в СПТУ. Сноровку показал на Николаевском судостроительном заводе. В Николаеве задержался недолго. Уехал на запад. Не простым пассажиром, а солдатом-новобранцем.

Осенью 1974 года Алексей Масловатый оказался в ГДР, в составе Группы советских войск в Германии. Вчерашнего токаря определили в танковые войска. Смелый юноша быстро обучился профессии механика-водителя. За короткое время изучил материальную часть «Т-54», «Т-55», «Т-62» и самого нового танка – «Т-64». Там же Алексей Иванович окончил школу прапорщиков, служил техником танковой роты. Многократно прапорщик Масловатый отличался знанием техники в условиях учений.

Эшелон с людьми и техникой преодолел несколько часовых поясов, и все знали, что остановкой в Ташкенте дело не обойдется. Там всех пересаживали на борт «Ан-12». В

Аэрофлоте такого рейса не было. В воздух поднялся военный транспортник и вскоре совершил посадку на аэродроме под Кабулом. Так в августе 1985 года прапорщик Алексей Масловатый оказался в Афганистане.

- Кабул, - говорит Алексей Иванович, - как и Ташкент, для меня оказался перевалочным. Суток восемь там пробыл. Приказали лететь в Джелалабад. Туда добрался на боевом вертолете.

Здесь и началась настоящая служба прапорщика Масловатого. Часть именовалась 66-й отдельной мотострелковой бригадой. Возглавил взвод. То с минометом «Василек» его бойцы обходились, то с пулеметом крупного калибра ДШК. От его очереди кустарники в «зеленке» в столбах пыли отрывались от грунта и падали на каменную землю. Беда всему живому, попади там под руку пулеметчика.

Как-то взвод Масловатого нес патрульную службу. Дело для бойцов

привычное. Главное - выявить противника, принудить его сдаться или уничтожить. Ибо по маршруту должна пройти очередная автоколонна с пополнением. Везли смену на далекие гарнизоны и «точки», но все больше боеприпасы, горючее, провиант. Действующая армия требовала всего этого в неограниченном количестве.

Идет колонна. Из местных. Целый автообоз. Опытный глаз определил: что-то здесь не то. И бойцы Масловатого не ошиблись. Оказалось, что душманы замаскировались под доставщиков гуманитарной помощи. Словом, банды, бродившие в окрестностях, ничего не получили. А вот наши поделились с дехканами съестными трофеями.

Домой прапорщик Масловатый улетал в более мощном самолете «Ил-76». Алексей Иванович находился на древней земле за Пянджем с 27.07.1985 по 19.07.1987 гг. Еще более года служил. После увольнения в запас работал на заводе по основной специальности – токарем. Окончил Криворожский политехнический техникум.

Фото: 1. Как награда. У боевого знамени. 2. Только посмей подойти. 3. С такими же «афганцами», как и сам.

СХВАТКА В НОЧИ

Их так учили. В любых условиях быстро обнаружить утечку топлива на трубопроводе, а затем ее устранить. Каждое движение ремонтников выверено до мелочей. В особом центре под Нижним Новгородом бойцов учили быстро восстанавливать систему подачи топлива. Именно в этой сержантской школе учился криворожанин Сергей Поляков. Он только успел сдать государственные экзамены в Криворожском политехническом техникуме, как в мае 1984 молодого специалиста – техника-механика – призвали в армию. Ей нужны были крепкие, знающие науку парни. Многие из ребят того времени и подумать не могли о том, что им придется воевать. А вот Сергею Полякову пришлось...

Колонны отдельного трубоукладочного батальона 40-й армии пересекли советско-афганскую границу 30 ноября 1984 года. Сергею не было и двадцати. Он родился 17.08.1965 года в Кривом Роге. Перед техникумом успел окончить неполный курс средней школы № 82. На маршруте Купка – Шинданд еще до начала вторжения войск с севера, шурави обустроили стратегический трубопровод. По нему качали керосин для заправки самолетов. Вот он-то и пригодился во время боевых действий за речкой Пяндж. Сержанту Полякову поручили оборудовать и возглавить небольшой гарнизон блокпоста. Он располагался вблизи Герата. Там располагался большой аэродром.

Самолеты требовали топлива. Отделение Полякова должно было гарантировать бесперебойное поступление горючего на авиабазу.

В ту ночь в боевых порядках находилось шесть человек. Память стерла почти все имена. Алексей из Липецка, Саша «Узбек»... Правда, на фотографии тех лет указаны бойцы по фамилии Кравец, В.Московченко. Это они подчинялись в бою сержанту Сергею Полякову. Надежно прикрыли участок трубопровода. Справа находился дот. Он был основой обороны. С его гарнизоном Сергей Поляков поддерживал постоянную связь. На его ребята можно положиться. Много душманских атак вместе, а еще больше вылазок, пресекли. Трубопровод действовал бесперебойно. День и ночь батальон нес службу, дозоры все глаза проглядели в поисках врага. Нельзя ему позволить даже приблизиться к этой стратегической коммуникации. Иначе возникнут проблемы. Этого допустить было нельзя. Горючее необходимо для самолетов, а еще больше для вертолетов. Последние с неба контролировали ситуацию от Купки до Шинданта. «Вертушки» часто появлялись и над местом, где находилась боевая точка сержанта Полякова. Бойцов это окрыляло, придавало сил и уверенности в прочности их обороны.

И вот как-то ночью... На юге она наступает быстро. Сначала местность утопает в сплошной темноте, а потом природа рассыпью выб-

расывает в небосвод огромную массу звезд. Кажется, что к ним можно дотянуться. Протяни только руку. В одну из таких ночей участок обороны подразделения сержанта Сергея Полякова подвергся нападению со стороны душманов. Они хорошо подготовились.

- «Духи», - вспоминает Сергей Васильевич, - основной удар решили нанести по доту, который соседствовал с нами. Мы наблюдали за этой атакой. Врага выдавали трагические очереди. О нас, казалось, забыли, а, может быть, и не знали о существовании нашей точки.

Сержант Поляков быстро собрал своих бойцов и призвал к оружию. Все было отработано до мелочей. Это помогло быстро занять огневые позиции, оцетиниться оружием. Тут же приняли решение поддержать своих огнем. Моджахеды слишком увлеклись нападением на дот и забыли об опасности с флангов.

- Отсекаем справа! Огонь! Ударил справа в тыл врагу пулемет и несколько автоматов. Афганцы попали под перекрестный огонь. Бородачи в халатах буквально ошалели. Гарнизон дота почувствовал поддержку и упорно сопротивлялся. Ничего у банды не вышло. Шурави устояли, хотя басмачам удалось таки подорвать трубопровод. Бой у дота к тому времени закончился. Отряд в чалмах отступил. Солдаты сержанта Сергея Полякова бросились к месту дивер-

сии. Каждый знал, что следует сделать в этой экстремальной обстановке. Быстро провели все операции, и трубопровод снова заработал.

За эту операцию криворожанин Сергей Васильевич Поляков заслужил медаль «За боевые заслуги». Он может гордиться этой наградой. Правда, одевает ее редко. По праздникам. Есть у него еще и медали «Защитнику Отечества», «70 лет Вооруженных Сил СССР», «От благодарного афганского народа». Сергей Васильевич член Украинской организации ветеранов войны в Афганистане.

Сейчас ветеран той войны работает начальником смены управления железнодорожного транспорта компании «АрселорМиттал Кривой Рог». Там действует мощный объединение воинов «афганцев», которое возглавляет бывший спецназовец С.И.Бассараб. Ребята дружат. Они понимают друг друга, во всем поддерживают. В наши смутные времена это очень важно.

А память нашего героя хранит ту схватку в афганской ночи. Фото: Сергей Поляков (1984)

ПОЛОЖЕНИЯ

про літературно-музичний фестиваль вшанування воїнів-інтернаціоналістів «Віват», приурочений 23-й річниці виведення радянських військ з Республіки Афганістан та Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав.

I. Мета фестивалю:

- військово-патріотичне виховання молоді засобами мистецтва;

- вшанування подвигу воїнів-інтернаціоналістів, мужності та героїзму під час виконання військового обов'язку;

- привертання уваги суспільства до проблем ветеранів війни, воїнів-інтернаціоналістів, солдатських та офіцерських вдов, матерів;

- підтримка творчо обдарованої молоді;

- виявлення нових імен талановитих виконавців, молодих поетів, композиторів;

- духовне збагачення особистості;

- заохочення молоді до активного проведення дозвілля.

II. Організатор фестивалю - виконком Центрально-Міської районної у місті ради

III. Термін проведення фестивалю

Фестиваль проводиться щорічно в лютому місяці

IV. Фестиваль проводиться за жанровими ознаками:

- вокальний (солісти, дуети, ансамблі);

- хореографічний;

- інсценізація драматичного твору;

- художнє читання (авторські різножанрові твори (пісня, вірш, проза)).

V. Вимоги до учасників

У фестивалі беруть участь: духові оркестри, інструментальні ансамблі, ВІА, вокальні колективи, солісти, окремі виконавці (авторські різножанрові твори) з композиційним супроводом хореографічних, театральних колективів, тощо.

Змістовне наповнення композиції має відображати військово-патріотичну тематику, мужність і героїзм воїнів-інтернаціоналістів.

Тривалість виступу до 5 хв.

Вік учасників не обмежений.

Заявку на участь у фестивалі необхідно надсилати до комітету у справах сім'ї та молоді виконкому районної у місті ради

VI. Нагородження

Серед учасників фестивалю визначають переможців у кожній номінації. Переможці нагороджуються відповідними дипломами, цінними подарунками.

VII. Склад журі фестивалю

До складу журі входять фахівці вокального, хорового, інструментального та хореографічного жанрів з числа працівників закладів освіти, культури та представників спілок ветеранів Афганістану, інших громадських установ.

Діяльність проводиться в Палаці культури «Карачуни» 10 лютого 2012 р.

Тел. 405-48-27, 27-18-22

Реквієм подвигу

Пам'ятаємо, шануємо, збережемо

В єднанні поколінь – сила народу,
В пам'яті про тих, хто здобув свободу.

Зимовий день 16 грудня минулого року видався похмурим. Свинцеве небо низько схилилось над промисловою землею. Природа була співзвучною з настроєм учнів Криворізького науково-технічного металургійного ліцею № 16. Все це навало сум, скорботу.

Цей день пов'язаний з трагічними подіями – 68 річницею з дня страти групи підпільників під керівництвом Ю. М. Козаченка та 67 річницю з дня перепоховання їх в Братській могилі.

Тиша панує в ліцеї, не чути гомінких першокласників, не бігають невгамовні п'ятикласники. 16 грудня – день пам'яті Юрія Марковича. З гучномовця лунають хвилюючі мелодії воєнних років, згодом звучить сигнал «Увага!» Заступник директора з навчально-виховної роботи Ігоніна О.О. відкриває радіомітинг – реквієм, до меморіальної дошки покладаються квіти. В класах проводяться години спілкування, запалюються свічки пам'яті.

Після радіомітингу випускники ліцею прямують до Дзвінниці. Там вони поставили свічки, прийняли участь в поминальній паніхиді за страченими підпільниками, яку провів священник Храму ікони Іверської Божої матері отець Анатолій.

А в Довгинцево до Братської могили йде учнівська молодь з червоними гвоздиками. Вони стримані й зосереджені. Перехожі з повагою спрямовують свій погляд на них, а дехто прямує слідом.

Ліцеїсти шикуються, чекають гостей. Та ось спалахують свічки й розпочинається мітинг-реквієм. В ньому прийняли участь доньки Ю.М. Козаченка – Ада та Світлана Юрївни, Голова Асоціації «Комсомолец Кривбасу», народний депутат України ІІ скликання, Голова Дзержинської райради

(1990 – 1998 р. р.) Степанюк Д.П., Голова Дзержинської Ради Української організації ветеранів Філоненко Е. П., учасники війни Філоненко В.П. та Дубенко І.М., голова Довгинцівської районної ради Асоціації «Комсомолец Кривбасу» Кеуш А.Я., колишній 1-й секретар Криворізького міського комсомолу Шулігін Ю.М.

Виступи ліцеїстів були сповнені й глибокої туги, й безмежної гордості за сміливого педагога – улюбленця учнів, і готовності берегти й вшановувати пам'ять Ю.М. Козаченка. Пролунали власні вірші переможців конкурсу історичного вірша, присвяченого пам'яті Юрія Марковича.

В своєму виступі Дмитро Степанюк наголосив на тому, що вшанування подвигу старших поколінь для молоді – священний обов'язок. Сила нашого народу – в єднанні поколінь, в спільному бажанні зберегти й примножити славу України. «Сьогодні, 16 грудня 2011 р., спільними зусиллями Ради ветеранів Асоціації «Комсомолу Кривбасу» та колективу ліцею започатковано цей важливий захід по вшануванню пам'яті Козаченка Ю.М. «Я гадаю, що він стане традиційним», – висловив думку Дмитро Петрович.

Філоненко Е. П. звернулася зі словами подяки від імені ветеранів району за постійний потяг ліцеїстів до історії рідного краю, за увагу до ветеранів і за тісний зв'язок учнівської молоді з ветеранами.

Виступаючи подякували дирекції ліцею, педагогічному й учнівському колективам за багатогранну й змістовну роботу з увіковічення пам'яті й подвигу визволителів Кривбасу, побажали бути гідними високого звання ліцеїстів – козаченківців, множити успіхи в навчанні.

Над Братською могилою гордо й урочисто звучать слова клятви ліцеїстів, яку від їх імені виголошують члени «Спілки юних». Завершується мітинг-реквієм покладанням квітів до підніжжя пам'ятника.

Слава вам, визволителі! Пам'ять про ваш безсмертний подвиг живе й буде жити в серцях поколінь.

А ліцей вже готується до визначної події для всіх дзержинців – до 101-ї річниці з Дня народження Ю.М. Козаченка. Сподівається запросити гостей на відкриття музею його імені.

Л. Ваганова, член Дзержинської ради ветеранів та Асоціації «Комсомолец Кривбасу»

Раді ветеранів – 25!

Найчисельніша, найповажніша

Громадськість завжди піклувалася про старших, батьків і дідів своїх. За звичай їх називають ветеранами. 25 років тому вони об'єдналися в єдину організацію. Першим головою Криворізької міської ради ветеранів став Герой Радянського Союзу А.К.Леонтьюк, потім його замінила З.С.Лиса, яка перебувала на цій посаді до останніх своїх днів на цьому світі. Організація з роками міцніла, зростала в кількості, й на сьогодні перебуває в пошуках. Тепер міську раду очолює М.К.Дабіжа. Тепер це одна з найчисельніших громадських організацій в Україні. Зокрема, до складу Криворізької входять більше 165 тисяч осіб, серед них 1100 учасників бойових дій часів Великої Вітчизняної війни. Мешкають серед нас 23 визволителі Кривого Рогу, 66 мешканців блокадного Ленінграда, 33 сталінградці. Міська організація ветеранів війни і праці складається з семи районних та однієї (Інгулецької) територіальної. При міській раді ветеранів діють шість комісій. Особливу увагу ветерани приділяють роботі з молоддю, виступають ініціаторами патріотичних акцій. За останні роки в місті відкрито багато меморіальних дощок на честь видатних земляків, серед них пам'яті Героя Радянського Союзу Бикова, Героя Соціалістичної праці Армашової ін. Громадська організація «Асоціація Комсомолец Кривбасу» працює в тісному контакті з міською організацією ветеранів. Сьогодні Асоціація вітає міську раду ветеранів з ювілеєм, бажає своїм друзям наснаги і нових звершень заради підтримки людей, які віддали країні все, що могли.

Асоціація «Комсомолец Кривбасу»

Наша гордість

Народний художник України

Він наш, криворізький. Наша гордість. Єдиний з митців-скульпторів, доля якого пов'язана з Кривим Рогом, мав почесне звання народного художника України. Цього Станіслав Олександрович удостоєний у 2003 році. Станіслав народився в місті руди і металу 23 жовтня 1935 року. Вихованець СШ № 29.

Ще з дитинства і в шкільні роки він цікавився прекрасним, особливо малярством і скульптурою.

Випадково батьки митця дізналися, що в нашому місті, поряд мешкає відомий художник і скульптор – Анатолій Іванович Ярошенко. Згодом з ним познайомились. Анатолій Іванович підказав майбутньому митцю, де брати керамічну глину, дав перші уроки ліплення.

В своїх спогадах з теплотою і вдячністю Станіслав Чиж неодноразово згадував першого наставника і вчителя по скульптурі – Анатолія Ярошенка.

Після закінчення десятирічки Станіслав вступив у вище художньо-промислове училище ім. В.Мухоміної в Ленінграді, потім перевівся в Одеське художнє училище, яке закінчив в середині 60-х років.

Спочатку, з 1955 р., Олександр працював у рідному місті, а в 1956 році був призваний у ряди Чорноморського флоту в м. Севастополь, де він залишився до кінця життя.

Автором майже всіх визначних скульптур міста Севастополь став Станіслав Олександрович Чиж:

- Панорама оборони Севастополя (1854-1855рр.);

- Пам'ятник загиблим морякам лінкора «Новоросійськ»;

- Морякам-підводникам Чорноморського флоту;

- Пам'ятник колишній російській імператриці Катерині ІІ

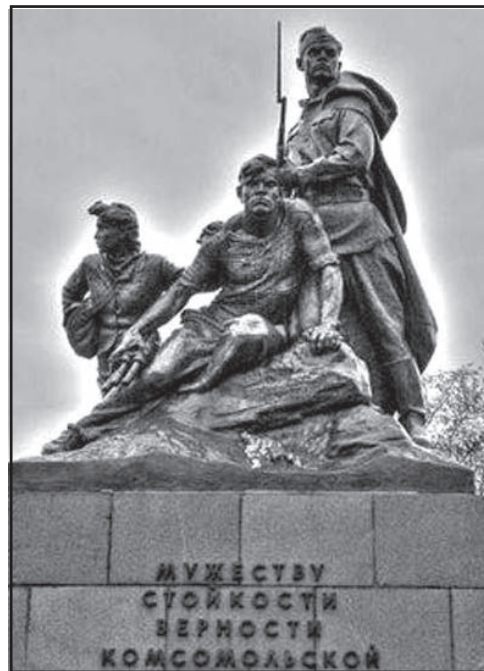
Та багато інших бюстів, меморіальних дощок, прикрашають сучасний Севастополь.

Місцева влада надала йому звання Почесного громадянина міста Севастополь. За пам'ятник «Мужності, стійкості, вірності комсомольській» Станіслав Чиж став лауреатом комсомольської премії ім. П.Бірюкова.

У 1979 році йому присвоєно звання заслуженого художника УРСР, а в 2000 році – став лауреатом Державної премії Автономної Республіки Крим.

Станіслав Чиж працював у бронзі, мармурі, камені, граніті, залізобетоні. Його скульптурам притаманні величність і глибина ідейних задумів, пристрасний драматизм образів. Він також був блискучим художником. Його творчість вплинула на розвиток скульптури багатьох держав колишнього Радянського Союзу.

На початку 60-х років минулого сторіччя, коли Станіслав був ще студентом, разом з Анатолієм Ярошенком працював на будівництві Човнової станції, де виготовляли акротери, ліпнину, карнизи і інші архітектурні декор. Автор проекту Василь Іванович Суманів завжди контролював будівництво і декоратив-

не оформлення будівлі станції. Невипадково споруда Човново-водної станції стала візитною карткою не тільки Центрально-Міського району, але й міста, бо її створили видатні митці.

На 73 році, в травні 2008 року, обірвалося життя нашого сучасника і земляка, талановитого художника і скульптора Станіслава Олександровича Чижка.

Л.Сасіна, архітектор

Пам'яті товариша

**Пішов із життя
Василь Михайлович
Квартюк**

Юнаком він приїхав у Кривбас із сусідньої Кіровоградщини, аби і далі його розбудувати, піднімати з повоєнних руїн. Здібного юнака помітили майже одразу. Молодь РУ ім. К.Лібкнехта обрала його своїм ватажком. З посади секретаря комітету ЛКСМУ Василю Квартюку додали високу партійну посаду. Він очолював партійні організації КПУ Жовтневого і Тернівського районів. Багато сил наш незабутній Василь Михайлович поклав як головний еколог ЦГЗК.

Вічна йому пам'ять! Рідні і друзі ніколи Вас не забудуть.

Асоціація «Комсомолец Кривбасу» висловлює щирі співчуття рідним і близьким покійного. Місто втратило великого свого патріота і трударя.

Асоціація «Комсомолец Кривбасу»

ТАЕЖНЫЕ РАССКАЗЫ ТАИСИИ МАНТУЛЕНКО

Автор этих рассказов коренная криворожанка. Ее мать В.Т.Кучер-Комаренко еще до войны работала инструктором аэроклуба, отец – боевой летчик. После окончания строительного техникума Таисия работала мастером ДСК, инженером ЖКО ЮГОКА. В 1971-1989 годы вместе с семьей жила и работала в Якутии. Там и начала писать короткие рассказы. Тема – природа Севера, его краса и величие. После возвращения в Кривой Рог работала на турбазе НКГОКА. Теперь Таисия Григорьевна на заслуженном отдыхе. Пишет рассказы, вышивает картины, поет в хоре ветеранов ДК ПАО ЮГОК.

Рудничный хор ветеранов

Короткое лето в Якутии

И в вышивке - мастерица

ДЕЛЬФИНЫ

Белоснежный красавец лайнер отправлялся в круиз, провожающих на пирсе было много. Все провожающие старались в последнем прощальном взмахе руки пожелать уходящим в море счастливого плавания. Погода была хорошей. Светило яркое солнце, море было в шторме. Пароход скользил по поверхности моря, словно по паркетному полу.

На палубе собрались отдыхающие и любовались чайками, которые сопровождали теплоход в надежде получить еду. А в самом море пароход сопровождала группа дельфинов. Эти морские животные старались привлечь к себе внимание пассажиров. Близко подплыв к пароходу, они, то куврякались в воде, то, вдруг, свечой выпрыгивают из воды.

Среди большой группы, взирающих на представление, находилась одна семья: жена с мужем и четырехлетняя дочка. Заботливые родители у поручней соорудили сиденье в виде кресла и поставили дочь, чтобы она тоже любовалась дельфинами. У девочки в руках были два огромных шара. Увлечшись созерцанием дельфинов, девочка раскрыла ладошку, и ветерок мгновенно вырвал из рук шары. Они, обгоняя друг друга, понеслись над морем. Девочка, протянув ручки в сторону шаров, потеряла равновесие и упала за борт. Что поднялось на корабле! Все кричали, а папа с мамой вообще потеряли дар речи.

Мама, как выброшенная на берег рыба, от ужаса только и могла открывать рот, не произнося ни слова. Наконец, до команды корабля дошло известие о случившемся. Тут же была дана команда: «Стоп машина!»

Перед тем, как выйти на палубу, родители девочки в каюте примеряли спасательные жилеты. Девочка так и пошла в этом жилете на прогулку. Это ее и спасло. Упав с корабля, ребенок не ушел вглубь моря, а плавал на поверхности воды. В это время активную работу по спасению провели дельфины. Несколько дельфинов, прижавшись друг к другу, образовали площадку, похожую на плотик. Когда они поднырнули под девочку, она очутилась на спинах животных. Она даже испугаться не успела.

Наконец, мама обрела дар речи и начала спокойно говорить дочери, как себя вести. Конечно, рассказывать – это одно, а пережить наяву – не очень радостное событие.

Умницы-дельфины не боялись людей. Знали, что им, за спасение человечка, будет награда в виде вкусной еды. Когда спустили шлюпку на воду и забрали девочку, дельфинам дали вкусную рыбу и хлеб. А стоящие на палубе пассажиры в знак благодарности бросали за борт все вкусное: печенье, яблоки, конфеты. О дельфинах много пишут, изучают их. Это умные и добрые морские животные. Они тянутся к человеку, а, находясь рядом, всегда приходят ему на помощь.

С мужем Георгием

ГРИБНАЯ ПОРА

Грибная и ягодная пора на Севере – большое событие. После долгой суровой зимы – это для всех праздник. Сколько грибников и ягодников отправляется в тайгу! Кто на машине, кто на мотоцикле. А чаще – пешком. Вот и на этот раз собралась бригада, и после работы люди поехали за грибами. Дорогой пели песни, шутили. Приехав на место, все быстро разбежались в поисках грибов и ягод, перекликаясь и аукая. Люди обычно сильно шумят в тайге, кричат, собирая лесные дары, лезут напролом, трещат под ногами сучки и коряги. Слышно таких грибников за версту. Конечно, от такого шума тут же нарисуеться мишка. Вот у кого надо поучиться, как ходить по тайге. Это умный и хитрый зверь. Он будет идти за человеком следом, но тот его не услышит и не увидит. Ни один сучок не треснет под лапой: будто по воздуху плывет.

Среди ягодников был парень-крепш, звали его Николаем. В поселке никого не было сильнее его. Он занимался борьбой сумо. Этот горе-грибник забрел в самую непроходимую чащу. Что он там искал? Ведь подмечено, что настоящие белые грибы любят сухие солнечные полянки, и растут среди сосен и мха. Пробираясь сквозь густой кустарник, Николай нос к носу встретился с медведем. Парень был не робкого десятка, и схватился со зверем. Хорошо, медведь был молодым, поэтому получилось у них что-то вроде настоящей борьбы, только без судьи. Неоднократно «соперник» борол Николая, и наоборот. Все бы ничего, да из звериной пасти исходила такая вонь, как из выгребной ямы. От такого запаха можно было угореть. Чем полакомился этот «борец», непонятно. Повалив мишку в очередной раз, парень решил бежать. Постоянно оглядываясь, заметил, что зверь за ним не гонится. Побежал он в сторону поселка. По дороге, встретив геологов – мужа и жену, предупредил их, что неподалеку бродит медведь. Но люди часто ведут себя беспечно, отправляясь в тайгу. Ни у кого из перчисленных людей не было ни ружья, ни, хотя бы, охотничьего ножа. Геологи продолжили путь. И в тот момент, когда жена присела завязать шнурки на кедах, выскокил медведь. Схватив женщину, зверь поволок ее в тайгу. Муж побежал в поселок за охотником. Когда они с охотником вернулись в тайгу, то нашли женщину мертвой. Медведь съел все мягкие части тела: щеки, нос, грудь, и засыпал ее листвой. Сделав свое гадкое дело, он ушел с места происшествия.

Мы с семьей неоднократно ездили по ягоды и грибы, но всегда были все рядом друг с другом. Пока ходишь по опушке, собирая ягоды-грибы, не страшно. Стоит зайти вглубь тайги – такой страх, вроде тебе в затылок кто-то смотрит. Старожилы всегда говорили, раз такое ощущение, то рисковать не надо, то есть не заходить вглубь тайги. Вскоре, зайдя в лес поглубже, мы убедились в присутствии медведя: по свежему помету и разрытым муравейникам. Этот зверь любит лакомиться муравьями. Засунет лапу в муравейник и ждет, пока ее облепят муравьи. А потом языком, как совком, слижет их всех себе в рот.

А с нашей невесткой, вообще, было приключение, которое могло плохо закончиться. Снова мы на своей машине поехали по бруснику. Невестка была на восьмом месяце беременности, и мы отговаривали ее ехать с нами. Но разговоры были пустую. Поехали все вместе.

Если бы сбор ягод выглядел так: зашел в тайгу, и по прямой тропинке с обеих сторон идешь и собираешь ягоду. Куда бы ни шло. Брусника растет очень «хитро». Другой раз идешь, идешь, и – ничего. А то сразу набредешь на ягодную полянку, и собираешь ягоду. И так за день, как заяц – прыжками: то в одну сторону, то в другую, пока не соберешь два-три ведра. Не мудрено и заблудиться в тайге. Приехав на место, снова разбрелись в разные стороны. Невестка, быстро собрав ведро ягод, пошла назад к машине. Вдруг из тайги к ее ногам подкатился пушистый комочек. Она как увидела, что это маленький медвежонок, остановилась, замерла на месте. И тут же появилась огромных размеров мама-медведица. Невестка, испугавшись, начала кричать. Медведица посмотрела сердитыми глазами на нее, потом что-то заурчала малышу. Тот сразу же вприпрыжку побежал к маме. И в ту же минуту получил лапой сильный шлепок под зад. Куврякаясь, снова покатились в тайгу, а за ним и мама ушла. Хорошо, что все окончилось благополучно. Видно, медведица определила, что перед ней стояла будущая мама, ждущая ребенка. Но, скорее всего, спасло то, что медведи были сыты. Много было голубики, брусники, грибов, орехов кедровых. Много случаев было, когда, собирая ягоду, люди пропадали: как сквозь землю проваливались. Искали их целыми бригадами поисковыми, но так и не находили.

Вот такие случаи бывают! И хорошие, и трагические.

БЕЛЬЧОНОК

Это случилось, когда мы жили на Севере. Я сломала ногу. Перелом был сложным, ногу взяли в гипс. Безусловно, о каком-то передвижении не могло быть и речи. Я лежала днями в постели, созерцая мир из окна.

В один из осенних скучных дней прибежал сын и принес мне маленького, голенького и слепого еще бельчонка. Оказывается, лесорубы срубили лиственницу, где находилось дупло белки-летяги. В дупле было четыре новорожденных бельчонка. При падении дерева мама-белка попала под ветки и погибла. Она до последней минуты находилась с детьми. Сердобольные люди разобрали бельчат, и решили им помочь. Но из четырех зверьков выросли и остались в живых только двое: у меня и соседки. Мы с сыном сделали ему домик в виде гнезда в коробочке от фотоаппарата.

Возле меня постоянно находилась маленькая бутылочка с молоком и соска. Я кормила бельчонка ночью и днем. Как захочет кушать, стучит лапками в стенку коробочки. Вскоре бельчонок начал покрываться белым пушком. Потом открыл глазки и увидел свою «маму». Бельчонок рос быстро, стал вылезать из коробочки, и поселился у меня за пазухой. Видели бы вы его, как он спал! Ляжет на спинку, лапки раскинет, что хочешь с ним делай. Поташу его за одну лапку, за другую, за хвост – спит крепким сном.

Я только на ночь пересаживала его в коробку – боялась придавить во сне. Летал по комнате, управляя хвостом. Но, присмотревшись, я увидела по бокам его тела и между конечностями кожную перепонку, которая служила для планирующего полета. Протяну в руке орехи, а он повиснет на ковре, придерживаясь задними лапками, а передними хватает орешки. Оказывается, это сумеречный зверек. Жизненная активность его начинается с наступлением сумерек. И до трех утра он носился по комнате, а днем спал.

Для него странным зверем была наша кошка. Он ее не боялся. Перелетая с ковра на оконные шторы и, поглядывая на кошку, он издавал такой красивый звук, будто дразнил. Мы все переживали за бельчонка, как бы его не поймала кошка, как мышонка. Но все обошлось благополучно. Я могла уже подниматься и, прихрамывая, выходила на кухню, готовила еду. Бельчонок сидел то на моем плече, то на голове. Когда зазеленела лиственница, вынесли его на природу. За нашим домом начиналась тайга, бельчонок далеко не уходил. Вскрабакается на ствол дерева, и оттуда планирует мне на плечо. Но всему хорошему приходит конец.

Стало тепло, как-то вечером мы вынесли бельчонка на очередную прогулку. Начал наш малыш перелетать с дерева на дерево, постепенно удаляясь от дома. Сын побежал следом, звал его. Бельчонок только раз близко опустился с дерева: думал, что ему орехи дадут. Но, тут же, быстро удрал. Больше мы его не видели. Поговорка гласит: «Сколько волка не корми, он все в лес поглядывает». Но это был не волк, а бельчонок со своими инстинктами.

Перерахунки пенсій відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України на 2012 рік"

Згідно із прийнятим Законом України "Про Державний бюджет України на 2012 рік" прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність:

- з 1 січня 2012 року – 822,00 грн.,
- з 1 квітня 2012 року – 838 грн.,
- з 1 липня 2012 року – 844 грн.,
- з 1 грудня 2012 року – 884 грн.

Перерахунки провадяться, виходячи з нового розміру прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, зокрема:

- * пенсіонерам, в яких основний розмір пенсії (без урахування надбавок та доплат) було встановлено на рівні розміру прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність;

- * непрацюючим шахтарям, які відпрацювали на підземних роботах більше

- 15 років (чоловіки) та більше 7,5 років (жінки), мінімальний розмір пенсії встановлюється на рівні трьох розмірів прожиткового мінімуму;

Законом України "Про Державний бюджет України на 2012 рік" передбачено поетапне підвищення прожиткового мінімуму протягом усього року. Відтак, поетапно буде підвищено й пенсійні виплати, розмір яких залежить від величини прожиткового мінімуму.

- * пенсіонерам, в яких основний розмір пенсії (без урахування надбавок та доплат) встановлено на рівні, що перевищує мінімальний, доплату за понаднормовий стаж буде обчислено, виходячи з нового розміру прожиткового мінімуму.

- Виходячи із розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, провадиться перерахунок мінімальних розмірів пенсій, доплат, підвищень, додаткової пенсії, компенсаційних виплат, призначених відповідно до чинного законодавства, а саме:

- * пенсій за особливі заслуги відповідно до Закону України "Про пенсії за особливі заслуги",

- * державної соціальної допомоги до прожиткового мінімуму особам, яким виповнилося 100 років,

- * мінімального розміру пенсії по втраті годувальника,

- * мінімального розміру пенсії по втраті годувальника членам сімей військовослужбовців,

- * підвищень, передбачених Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантій їх соціального захисту",

- * підвищень учасникам війни, нагородженням медаллю,

- * мінімальних розмірів пенсій військовослужбовцям строкової служби та членам їх сімей, призначених відповідно до Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб",

- * надбавки на утриманців відповідно до Закону України "Про пен-

- сійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб",

- * довічної державної стипендії відповідно до Указу Президента № 358/2006,

- * підвищень, передбачених Законом України "Про жертви нацистських переслідувань",

- * додаткової пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, та компенсаційної виплати за втрату годувальника відповідно до Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»,

- * державної соціальної допомоги на догляд інвалідам війни з числа військовослужбовців 1,2,3 груп,

- * державної соціальної допомоги на догляд іншим інвалідам війни,

- * мінімальний розмір пенсії відповідно до Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці",

- * щомісячна доплата до пенсій по втраті годувальника членам сім'ї шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або профзахворювання.

Перерахунок надбавки, передбаченої Законом України "Про донорство крові та її компонентів", провадиться виходячи із розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць:

- з 1 січня 2012 року – 1017 грн.,
- з 1 квітня 2012 року – 1037 грн.,
- з 1 липня 2012 року – 1044 грн.,
- з 1 жовтня 2012 року – 1060 грн.,
- з 1 грудня 2012 року – 1095 грн.

мінімуму для осіб, які втратили працездатність. При цьому, якщо розмір пенсійної виплати для працюючих пенсіонерів з урахуванням перерахованих надбавок, підвищень, додаткових пенсій, компенсаційних виплат, індексації, цільової грошової допомоги, інших доплат, в тому числі доплати до попереднього розміру та без урахування пенсії за особливі заслуги, менше прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначається розмір щомісячної адресної допомоги в сумі, що не вистачає до прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Зверніть увагу!

З 1 жовтня 2011 року Законом України "Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи" внесено зміни в Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Відповідно до змін до статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" працюючим пенсіонерам розмір пенсії, обчислений відповідно до статті 28 цього Закону, не перераховується у разі збільшення розміру прожиткового

Фотоетюд

Новорічні вогні. Переможні, урочі.
Тане в них темрява криворізької ночі.
Майже як за Лесею

Наш міні-футбол

МОЛОДО, АЛЕ НЕ ЗЕЛЕНО

Міська федерація з міні-футболу утворилася зовсім недавно, у липні 2011 року. Вона не діє в протизаг федерации великого футболу, а навпаки. Ці два споріднені види спорту йшли і будуть йти пліч-о-пліч. Обое будуть радувати уболівальників успіхами своїх команд. Подібна реструктуризація буде, сподіваємося, сприяти більш гнучкому керуванню таким клопітним господарством, як футбол.

Головний спорт планети, який має найбільше прихильників. Не мало їх й серед криворізьців. Нашу молодь треба негайно забирати з вулиць, відтягувати силоміць від згубних звичок. І саме спорт має сказати своє слово. Ініціатори створення федерації з міні-футболу назвали цю нову структуру «Асоціацією міні-футболу Кривого Рогу». Віднині футболістів команд з міні-футболу, їх вболівальників та симпатиків об'єднає та захистить Асоціація. Обрала й президента. Ним став відомий футбольний фахівець, голова «Футбол-Бізнес-Ліги»,

директор коледжу економіки та управління Леонід Філевич.

Про перші підсумки діяльності Асоціації міні-футболу йшла мова на прес-конференції. Її провів прес-секретар футбольного клубу «Кривбас» Григорій Туренко. На запитання працівників ЗМІ, футбольних фахівців, самих футболістів, уболівальників відповіли голова федерації футболу Кривого Рогу Ігор Лівіцький, президент Асоціації міні-футболу Кривого Рогу Леонід Філевич та футбольний суддя, організатор багатьох міні-футбольних турнірів Віталій Поляков. Керманічі криворізького футболу мають рацію, коли стверджують, що міні-футболу різні віки покійні. На майданчики виходять і першокласники, і ті, кому далеко за... п'ятдесят.

- Наша структура, - розповідає Леонід Філевич, - складається з трьох ліг. У вищій грають 7 команд, 1-й – 8, а в 2-й – 12 команд. Це чемпіонат міста. З кожним роком зростає популярність «Футбол-Бізнес-Ліги». У вищій лізі тут грає 10 команд, в 1-й – 14. Цього року ми провели перший міський турнір серед ветеранів з міні-футболу. Переможцем стала команда «Штурм». Футзальний футбол популярний в навчальних закладах, силових структурах.

Мабуть і добре, що подібне тримається на ентузіазмі цих людей. Вони об'єднали навколо себе сотні юнаків і людей дещо старших за віком. Словом, Асоціація є чим займатися. Перші успіхи криворізьких команд з міні-футболу помітили. Їх запрошують на обласні, республіканські змагання та турніри. Торік, команда Криворізького коледжу економіки та управління здобула перемогу в турнірі, що відбувся в Києві.

Сергій Лавренко, капітан команди з міні-футболу «Штурм»

Фото Влада Хоменка

ВСЕ О КРИВБАСЕ В ДВУХ ТОМАХ

Вас жде интересний екскурс в историю и современность (люди, события, факты).
Звоните (097) 280-18-76

Тираж «Енциклопедії Криворізьжя» очень ограничен!

Журналіст Володимир Бухтіяров написав книгу «Придніпровці за Піренейми»

Вона присвячена подіям 1936-1939рр., коли в Іспанії палало полум'я громадянської війни. Реакція виступила проти республіки. На боці генерала-закотника Франко виступили Італія та Німеччина. На допомогу народу Іспанії прийшли добровольці з 53-ох країн. Серед них були й вихідці з СРСР. Книга розповідає про наших земляків, які воювали за Піренейми проти фалангістів. Розрахована на масового читача.

Замовлення по тел. 097-280-18-76